

UNIVERZITET U BANJOJ LUCI
UNIVERSITY OF BANJA LUKA

FILOLOSKI FAKULTET

MASTER RAD

**INFORMACIONE TEHNOLOGIJE U NASTAVI ENGLESKOG
JEZIKA PRILIKOM USVAJANJA VOKABULARA**

Mentor :

Prof.dr Dalibor Kesić

Student:

Ivana Repak

Banja Luka, avgust 2018. godine

Sadržaj:

APSTRAKT	2
Ključne reči	2
ABSTRACT	2
1. Uvod	3
1.1 Ciljevi istraživanja	4
1.2 Predmet istraživanja	4
1.3 Hipoteza istraživanja	4
1.4 Metode istraživanja	5
1.5 Društveni i naučni značaj	5
1.6 Osnovne metode za usvajanje vokabulara	6
1.7 Početno usvajanje jezika i kultura	7
2. Informacione tehnologije u nastavi engleskog jezika	9
2.1 Učenje engleskog jezika preko interneta	9
2.2 Informacione tehnologije i modernizacija pedagoškog rada.....	10
2.3 Odlike kompjuterske nastave	11
2.4 Interaktivne multimedijalne učionice u nastavi engleskog jezika	14
3. Istraživački deo rada	16
3.1 Suština problema istraživanja	16
3.2 Hipotetički stavovi	17
3.3 Osnovno pitanje istraživanja	18
3.4 Planovi istraživanja	18
3.5 Rezultati ranijih istraživanja	18
3.6 Analiza istraživanja	20
3.7 Opservacija rada i postignuća učenika	31
3.8 Postignuća učenika na testiranju	34
3.9 Verifikacija hipoteza	36
3.10 Analiza saznanja	41
3.11 Prostorno, vremensko i disciplinarno održanje predmeta istraživanja	42
3.12 Problem istraživanja	42
3.13 Ciljevi istraživanja	44
3.13.1 Naučni ciljevi istraživanja	44
3.13.2 Praktični ciljevi istraživanja	44
3.14 Izvori podataka	44
3.15 Naučna i društvena opravdanost istraživanja	45
ZAKLJUČAK	46
LITERATURA	50
PRILOG	52

APSTRAKT

Obrazovanje u školama zavisi od komunikacije nastavnik-učenik. Još uvek je u prvom planu stručno zvanje nastavnika, dok je metodika i komunikativna kompetencija po strani. Naravno, stručno znanje je neophodno ali ne i dovoljno, nastavnik mora da bude osoba koja će u nastavu uključiti kako svoje stručno znanje tako i ogroman dodatni napor prilikom organizacije nastave da bi rezultati bili uspešni.

Sprovedena istraživanja su pokazala da su efekti učenja veći ako je u samom procesu učenja angažovano više čula. Iz tih razloga su u većini država uvedeni standardi nastavnih sredstava. Elektronska nastavna sredstva menjaju karakter nastave, koje ćemo nastavno sredstvo izabrati zavisi od više faktora kao što su: cilj i zadaci, uzrast učenika, nastavni sadržaj, prostor u kome se izvodi nastava.

KLJUČNE REČI : informaciona tehnologija, nastava engleskog jezika, delotvornost nastave, vokabular, lakše i efikasnije učenje, savremeno obrazovanje, računar.

ABSTRACT

School education depends on the teacher-student communication. The focus is still on teacher's professional competence, while methodology and communicative competence are put aside. Undoubtedly, professional knowledge is necessary, but it is not enough. The teacher has to be a person who will include knowledge and enormous additional efforts in the teaching process while planning one class. Only under these circumstances will students show the best results and progress.

Research has showed, that the more senses are included in the learning process, the process itself is much more successful. For these reasons, in many countries standardised teaching tools are implemented in educational system.

Electronic teaching materials change the nature of teaching process, which one will we choose depends on variety of factors: the goal, and the task, student's age, the teaching content and the teaching area.

UVOD

Savremeni svet karakteriše dinamika u svim sferama društvenih odnosa, a time i u oblasti obrazovanja koje je osnova naučnog, tehničkog i tehnološkog procesa.

Ranije obrazovanje nije imalo prevashodno ulogu u razvoju proizvodnih snaga i celokupnog društveno-ekonomskog sistema, mada ni sama materijalna sredstva niti društveni odnosi nisu to omogućavali. Značaj obrazovanja posebno raste u kontekstu promena koje donosi naučno-tehnološka revolucija. Suština same naučno-tehnološke revolucije može se izraziti kao:

1. revolucionarni rast kvantiteta naučnih istraživanja i njihovih rezultata, povezan sa rastućom integracijom nauke,
2. prodor nauke u sve oblasti života,
3. pretvaranje nauke u obrazovanje i obrazovanja u neposredne proizvodne snage.

Ako razmotrimo sve navedene činjenice, jasno je zašto potreba za poznavanjem i izučavanjem engleskog jezika postaje sve veća. Nastavnici su ti koji nas upoznaju sa jezikom, na njima je velika odgovornost i obaveza u vezi sa izborom načina na koji će to uraditi. Nastavne metode, oblici i sredstva rada su veoma važni u nastavi engleskog jezika, kombinacijom različitih metoda i oblika, nastava engleskog jezika postaje efikasna i samim tim učenici stiču upotrebno znanje na fleksibilan i zanimljiv način.

S timu vezi razvijaju se i sposobnosti učenika, ali je to isto toliko bitno i za nastavnike, jer upotrebom mnogobrojnih metoda i oblika rada znatno se olakšava praćenje napretka učenika u znanju. Provera znanja je efikasnija i provera sposobnosti primene stranog jezika u svakodnevnom životu.

Različiti nastavni oblici i metode dovode učenike u situaciju da primenjuju svoje znanje, podstiču ih na aktivnost i samostalno donošenje odluka, i što je najvažnije da razmišljaju i nauče da rade u timu.

Da bi se postiglo uspešno usvajanje nastavnog gradiva i da bi se ono moglo primenjivati neophodna je neograničena pomoć nastavnika. Učenik nikada ne sme steći utisak da nastavnik neće da mu pomogne jer će to prouzrokovati pad motivacije i želje za učenjem, a nastavnik će postati osoba koju oni ne poštuju i neće im biti bitno njegovo mišljenje. Primena različitih nastavnih oblika povećava nivo obrazovanja i vaspitanja kod učenika. Učenici se osposobljavaju za samostalan rad, kao i za rad sa više članova, tj. rad u grupama, razvija se interesovanje za različite izvore informacija i znanja u učenju.

1.1 Cilj istraživanja:

Ovaj master rad ima za konkretan cilj da ukaže na sledeće: informacione tehnologije su omogućile razvoj, modernizaciju i racionalizaciju obrazovanja. Međutim u obrazovnoj praksi kod nas se nije daleko otišlo. Problemi su:

- dug proces planiranja razvoja i procesa uvođenja informatičke tehnologije,
- pitanja prostora i infrastrukture,
- previsoke cene za naše uslove,
- zastarelost postojeće opreme,
- nedovoljna kvalifikovanost nastavnika,
- otpori zbog brojnih promena u postojećem sistemu koje bi prouzrokovale nove tehnologije.

1.2 Predmet istraživanja,

ovog master rada je početak i uvođenje informacionih tehnologija u pedagoški rad prilikom izvođenja nastave stranog jezika. Informacione tehnologije su sve više zastupljene u učionicama, ali ne i dovoljno. Pedagozi smatraju da u procesu nastave treba koristiti raznovrsne oblike rada i metode sa što više nastavnih sredstava. Značaj primene različitih nastavnih sredstava u pedagoškom radu se ogleda u:

- većoj zainteresovanosti i aktivnosti učenika,
- angažovanju više čula i podsticanjem kreativnosti učenika,
- učenju uviđanjem i istraživanjem, što omogućava veći stepen kritičnosti,
- ostvarivanju trajnog znanja,
- boljoj saradnji na relaciji nastavnik-učenik,
- modernizaciji i efikasnosti nastavnog procesa.

Stepen korisnosti nastavnih sredstava će zavisiati prevashodno od samog nastavnika, od njegovog znanja, zalaganja kao i od samih učenika, njihove savesti i motivacije za sticanjem znanja. Nastavno sredstvo je u funkciji samo ako omogućava realizaciju ciljeva nastave.

1.3 Hipoteza istraživanja:

Čitavo istraživanje je usmereno na odbacivanje ili prihvatanje postavljenih hipoteza. Na osnovu navedenog se želi proveriti osnovna hipoteza:

1. Računar kao poseban didaktički medij se veoma efikasno može primeniti u svim domenima i nivoima obrazovanja u nastavi engleskog jezika, njegova primena zavisi od raspoložive opreme, obučenosti kadra, interesovanja i društvene prihvatljivosti.

2. Primena informacionih tehnologija je dovela do značajnih promena u organizaciji nastavno-vaspitnog procesa u nastavi engleskog jezika prilikom usvajanja vokabulara. Nastavnik prestaje da bude samo prenosilac poruka i ocenjivač, i sve više postaje savetnik, koordinator i pomagač. Učenici su sve samostalniji, kreativniji i odgovorniji. Nastavniku ostaje više vremena za vaspitni rad (što doprinosi socijalizaciji) i stvaranju povoljne klime kao i za pripremu instrumenata za obradu problema, postavljanju problema iz različitih uglova i na atraktivan način i za blagovremenu i odgovarajuću reakciju na potrebe učenika.

1.4 Metode istraživanja

Prema definisanom predmetu i ciljevima istraživanja, a polazeći od postavljene hipoteze istraživanja, postavljene su i definisane konkretne metode istraživanja. U smislu izrade predmetnog naučnog master rada koristiće se više naučnih metoda, kao što su:

- metoda analize i sinteze
- metoda deskripcije
- induktivna i deduktivna metoda
- metoda komparacije

Kada je reč o teorijskoj analizi, ona se u radu podržava prema saznanjima iz međunarodne i domaće naučne i stručne literature, odnosno spoznajama naučnika i drugih autora koji su u svojim naučnim člancima i knjigama istraživali problematiku, kojom se bavi i ovaj master rad.

1.5 Društveni i naučni značaj rada

Gore navedeni pristup omogućava da se u analizi sagledaju pravci razvoja, i ukaže na pozitivne i negativne strane primene i usvajanja upotrebe informacione tehnologije u nastavi engleskog jezika. Značaj ovog rada se ogleda i u činjenici da ćemo ukazati na velike didaktičke mogućnosti. Slobodno možemo reći da je na pomolu nova informatička koncepcija nastave engleskog jezika koja će zameniti njenu tradicionalnu organizaciju.

Sve veći broj ljudi širom sveta uči engleski jezik to treba da bude razlog za poboljšanje akademske nastave i promene u učionicama. Ljudi koji uče engleski jezik predstavljaju heterogenu grupu s različitim jezičnim, kulturnim, etničkim, rasnim i društveno-ekonomskim pozadinama, snagama i slabostima. Kulturne i jezične razlike utiču na to kako učenici usvajaju jezik i jezičke veštine. Kako bi poboljšali usvajanje jezika, studenti treba da imaju dopunske ili diferencirane aktivnosti. Svrha svakog ovakvog istraživačkog rada jeste da

utvrdi jesu li tehnološki dostupni resursi korisni ili ne u poboljšanju sposobnosti čitanja, a posebno znanja o vokabularu. (Cohen, L, Manion, L and Morrison, K 2000)

Kontekst učenja danas su hibridi preklapajućih fizičkih i virtuelnih prostora koji se međusobno prepliću i povezuju nove tehnologije učenje koje se širi u bežično umrežene fizičke prostore bilo gdje u svetu. (Dudeney, 2013)

1.6 Osnovne metode za usvajanje vokabulara engleskog jezika

Mnogi od nas se sigurno sećaju perioda kada su počinjali da uče strani jezik. Nastavne metode koje su nastavnici koristili prilikom predstavljanja novog vokabulara bile su uglavnom pasivne metode poput pepsivanja reči i direktnog prevođenja.

Istaživanja su pokazala da učenici treba da budu višestruko izloženi stranom jeziku koji uče, i tek tada može doći do potpunog razumevanja i pamćenja. Danas postoje mnoge učinkovite i dobro poznate metode za učenje vokabulara engleskog jezika. Neke od njih su:

-Mape uma : pomažu učenicima da vizuelno organizuju vezu između određenih informacija.

-Čarobnjak : grupni rad u kom svaki učenik treba da upamti tri nove reči iz teksta i potom ih prezentuje u svojoj grupi .

-Detektiv: podsticanje učenika da čitaju korisno je i za učenje stranog jezika i razvijanje kritičnog mišljenja, tako da je korist višestruka. Takođe omogućava da se jedna reč vidi i razume u različitom kontekstu. Učenik treba da pronađe odabranu reč u svemu što pročita u toku dana.

-Concept Check Questions: ovo je sigurno jedna od najefikasnijih metoda za prezentaciju i usvajanje novog vokabulara. Učenicima se ne saopštava direktan prevod, niti se reč objašnjava, već se postavljaju pitanja koja će učenike dovesti do objašnjenja reči, a samim tim i pamćenja nove reči.

Primer:

Aircraft carrier (intermediate)

MPF technique (meaning, pronunciation, form)

•**Meaning in a context**: Imagine a huge ship which is involved in a process of landing and taking off of certain planes. Telling a story and after trying to elicit the word.

•**pronunciation**: aircraft carriers are very big ships

•**form** : writing the word on the board

Concept check question: where can you find a plane if it is not in the air or on the runway?

Osim ovih dobro poznatih metoda, postoje i mnoge druge, a od nastavnika zavisi za koju će se opredeliti i prilagoditi je svojim učenicima, u zavisnosti od njihovih sposobnosti i senzibiliteta. Ono što treba naglasiti jeste da metoda u koju su uključene informacione tehnologije počinje da zauzima ozbiljno mesto u spisku metoda učenja stranog jezika.

1.7 Početno usvajanje stranog jezika i kultura

S obzirom da je jezik deo kulture jednog naroda i glavno sredstvo komunikacije članova jednog društva, on u bogatstvu reči i izraza odražava i različite manifestacije tog društva (Šafran, 2006). Pojedini lingvisti smatraju da bi najkompletniju kodifikaciju sadržaja strukture jedne kulture predstavljao rečnik ili zbirka reči, izraza, idioma, poslovice, imena junaka, poznatih legendi i priča, herojskih dela, verovanja i tome slično. Da bi proučavao kulturu jednog društva, kulturni antropolog mora da pozna jezik i da provede izvesno vreme u tom kulturnom okruženju da bi našao odgovore na neka ključna pitanja, kao što su: o čemu ljudi najviše razgovaraju, šta najviše cene, koji su nacionalni heroji, tabui, bogovi, koje narodne bajke znaju, šta se smatra poštenim, a šta ne, šta je smešno, a šta ne, koji je i koliki značaj igara, pesama i tome slično. Još davnih 60-tih godina XX veka Američko društvo za jezik i kulturu zastupalo je sledeća tri osnovna stanovišta:

1. jezik je deo kulture i mora mu se prilaziti na isti način kao i kulturi
2. jezik je važan za kulturu tako da, ako treba, nastavnik jezika može biti i nastavnik kulture
3. jezik je samo za sebe predmet kulturno uslovljenih stavova i verovanja koja se ne mogu zanemariti u nastavi jezika

Pravilno komunikativno ponašanje zavisi i od pravilnosti sadržine i forme saopštenja, kao i od pravilnosti takozvanog neverbalnog ponašanja. Ako moderna nastava stranog jezika ima za cilj pravilno komunikativno ponašanje, jasno je da bi onda učenik stranog jezika trebalo da saznaje i usvaja pored jezičkih činjenica i podatke iz raznih oblasti poput umetnosti, etike, religije, nauke, tehnologije, ekonomije, društveno-političkog uređenja i tome slično, onoliko koliko to čini i prosečan predstavnik strane jezičke zajednice. (Šafran, 2006)

Pojedini metodičari, (Porcher, 1988) smatraju da jezik nije samo formalan sistem, već pre svega društvena praksa, što će reći, da je zavisen od onih koji ga koriste. Prema tome dok se strani jezik predaje, neminovno se saopštavaju i vrednosti strane kulture ponekad nesvesno i

nenamerno. Razvijanje komunikativne kompetencije kod učenika pretpostavlja da on treba da ovlada i izvesnim brojem izvanlingvističkih fenomena specifičnih za društvo čiji jezik uči. Ti fenomeni su vezani za kulturu i mogu biti gestikulacija, psihologija držanja tela, navike i običaji i tome slično (Šafran, 2006).

Galison (Galisson, 1988) je jedan od zaslužnih metodičara za činjenicu da je termin nastave strane kulture prisutan u didaktici. Pod terminom kultura on podrazumeva:

- kulturno, koje se odnosi na svakodnevnu kulturu ponašanja,
- kultivisano, koje se odnosi na takozvanu učenu kulturu.

Veza između kulture i jezika ogleda se naročito prilikom semantizacije reči. Praksa je pokazala da se za jednu reč u nekom jeziku nekada ne može naći ekvivalentna reč u drugom jeziku, jer i u slučajevima gde su denotativna značenja reči ista, njihova konotativna značenja ili emotivne asocijacije koje stvaraju mogu se znatno razlikovati. Problem semantizacije postoji od početka učenja stranog jezika, ali je primetniji i ozbiljniji na srednjem i višem nivou nastave kada se reč uči i kao apstraktni višeznačni pojam i u sastavu nekih idioma. Tada se pored denotativnog značenja pojma, mora ukazati i na konotativna značenja koja se najčešće baziraju upravo na elementima kulture naroda koji tim jezikom govori. Stoga je važno posmatrati reč kao pojam i oblik u vezi sa drugim rečima i širim kontekstom, kako lingvističkim tako i izvanlingvističkim, materijalnim i duhovnim, društvenim i kulturnim kontekstom.

Kulturna komponenta reči se najčešće pojavljuje onog trenutka kada ta reč ulazi u sastav nekog teksta, dijaloga ili rečenice, ali i sama reč može nositi određena kulturna obeležja. (Debize, 1982) kaže da „ukoliko se proučavanje društvenog konteksta i komunikativnih funkcija odvoji od sredstava koja ih opslužuju, to je isto toliko malo svrsishodno koliko i proučavanje komunikativnih sredstava nezavisno od konteksta i funkcija kojima ovi služe“. Kontekst ima dva vida ispoljavanja: sa stanovišta govora, to su verbalni i neverbalni vid, a sa stanovišta telesnih pokreta kinetički i nekinetički vid ispoljavanja. Opšta teorija interakcije jezika i društvenog života mora obuhvatiti mnogostruke odnose između lingvističkih sredstava i društvenog značenja. Prirodna jedinica za sociolingvističku taksonomiju i opis nije sam jezik, već je to govorna zajednica. Interakcija jezika i društvenog života se posmatra

prvenstveno kao ljudski čin, zasnovan na katkad svesnom, a često i nesvesnom znanju koje pojedincima omogućuje da upotrebljavaju jezik.

2. Informacione tehnologije u nastavi engleskog jezika

2.1 Učenje engleskog jezika preko Interneta

Veliki je broj internet stranica koja nam pružaju mogućnost učenja stranih jezika, ovde su navedene neke od njih.

Na sajtu najveće medijske kuće na svetu BBC, **www.bbc.co.uk**, postoji sekcija za učenje engleskog jezika, u okviru koje se nalaze podsekcije **6 Minute English**, **Words in the news** i druge u kojima su dati tekstualno-zvučni fajlovi sa interesantnim temama i jednostavnim objašnjenjima svih izraza i značenja koji mogu biti sporni. Korisno je odštampati tekst zvučnog fajla, i u toku brojnih ponavljanih slušanja vizuelno ga pratiti. Ovim postupkom postiže se brz napredak u sposobnosti slušanja. Sajt je dinamičan, koncept sajta se često menja skoro potpuno. Do skora su na sajtu dominirale sekcije **Entertainment** i **Weekender** sa ogromnim brojem odličnih audio-tekstualnih fajlova koji više nisu dostupni. Zato je dobro praviti bazu trenutno dostupnih fajlova sa ovog sajta na svom računaru. Najnovija platforma na sajtu **www.theenglishchannel.britishcouncil.org** sadrži odlične kratke filmove koji imaju dopunu za ponavljanje i učenje vokabulara.

Audio priče za decu na engleskom sa kompletnim tekstom **Storynory Free Audio Stories**, **www.storynory.com** izuzetno su interesantne, posebno one koje se odnose na prepričane grčke mitove i epove. Učenje jezika na ovaj način je pravo uživanje. Svake nedelje stiže nova priča koja se čita veoma izražajnim i lepim glasom. Video kursevi na **www.youtube.com** daju engleski transkript paralelno sa videom: **Learning English With Misterduncan British English** dat u pedeset video epizoda do 10 min. Lekcije predstavljene na duhovit i upečatljiv način usvajaju se bez napora.

Na sajtu **www.usingenglish.com** - Learning English (ESL) Online postoje objašnjenja i primeri za veliki broj frazalnih glagola i idioma, kompletna lista nepravilnih glagola kao i solidan pregled gramatike. Iako je Univerzitet Cambridge glavna referenca za davanje sertifikata znanja, užbenici koje izdaje Oxford University Press izuzetnog su kvaliteta. Kursevi New Headway (Beginner, Elementary, Pre-Intermediate, Intermediate, Upper-Intermediate, Advanced) praćeni su dobrom online podrškom na internetu, tako da uz svaku

lekciju i za sve nivoe postoje interactive exercises, puzzles and games, kao i mogućnost automatskog kreiranja testova po oblastima. Ukoliko želite da čujete izgovor neke engleske reči a ne samo da vidite značenje online Merriam Webster Dictionary je pravi izbor.

2.2 Informacione tehnologije i modernizacija pedagoškog rada

Štampani tekst ne nudi isto iskustvo prilikom čitanja svima koji uče strani jezik, veoma efikasna savremena sredstva mogu biti uključena u nastavu kao još jedan od načina za unapređenje i modernizaciju nastave stranog jezika. (Black, 2009) tvrdi da ljudi koriste moderne tehnologije i semiotičke forme da komuniciraju, dele informacije, raspravljaju o određenim značenjima. Posebno se ovo odnosi na osobe koje uče engleski jezik, zato što moraju da nauče kako da pronađu, evaluiraju i upotrebe informacije i informacione izvore. (Black, 2009)

Računari su odavno postali obavezno sredstvo za brzu obradu, skladištenje i upotrebu ljudskog znanja. Time je čovek oslobođen velikog dela rutinskih i mehaničkih poslova (traženje po bibliotekama, izračunavanja, tehničko crtanje) što mu omogućava da svoje mentalne kapacitete i vreme stvaralački koristi. U način i tehniku učenja računar je uneo bitne novine koje doprinose da se brže i sigurnije uči, da se intenzivnije razvijaju saznavne sposobnosti i ličnost u celini. Raspon za upotrebu računara je ogroman i kreće se od nastave, preko rasporeda časova, formiranje učeničkih odeljenja, evidencije ocena, saradnje sa roditeljima, rada u biblioteci, opšte organizacije, upravljanja, istraživačkog rada do školske administracije. Primena računara može dosta doprineti da se savladaju poznate slabosti tradicionalne nastave s pretežno frontalnim oblikom rada, usmerenošću na prosečnost učenika, dominacijom predavačkog stila rada. Pomoću računara nastavnim procesom se može racionalnije i sigurnije upravljati, može se intenzivnije i efikasnije učiti. (Ratković, 1991)

2.3 Odlike kompijuterske nastave

Računar u nastavi koristi se za sledeće svrhe:

- Pisanje i obradu teksta (programi: Word, Notepad, Word pad i drugi).
- Rad sa tabelama i grafikonima (najpoznatiji je program Exel)
- Rad sa grafikom: crtanje, slikanje, izrada i obrada fotografija, skeniranje, izrada tehničkih crteža za svaku oblast tehnike, izrada Web prezentacija, izrada i animacija dvodimenzionalnih i trodimenzionalnih figura i ambienata i drugo, (programi: Paint, Corel, Photoshop, Auto CAD, Front Page, Flash, 3DsMAX studio i dr.). Za snimanje fotografija potreban je digitalni fotoaparat. Za skeniranje slika, fotografija, folija ili bilo kojeg drugog štampanog materijala potreban je skener.
- Štampanje dokumenata i grafike preko štampača ili plotera crno belo ili u boji na papir ili specijalne folije za grafoskop.
- Praćenje TV i radio programa (potrebna TV-FM kartica, veći monitor, zvučnici),

MULTIMEDIJA:

- a) **AUDIO:** snimanje, obrada, montaža i reprodukcija zvuka
- b) **VIDEO:** snimanje, obrada, montaža i reprodukcija filmova
- c) **MULTIMEDIJALNE PREZENTACIJE:** sve se to može montirati i spojiti u jednu celinu (grafika, zvuk, video, naracija i drugo) u programima za izradu i prikaz multimedijalnih prezentacija.

Analizirajući gore navedene mogućnosti upotrebe računara u obrazovnom procesu i učenju, dolazimo do zaključka da računari u nastavi mogu da zamene tradicionalna sredstva i uređaje koje smo do sada koristili, kredu i tablu, tako što će nastavnik pomoću tekst procesora ili nekog drugog programa pripremiti unapred i snimiti u fajl sve ono što bi inače i pisao ili crtao na tabli, a u potrebnom trenutku samo prikazao na monitoru ili beloj tabli preko digitalnog projektora ili ekrana televizora. Rad predavača je na taj način efikasniji, ostavlja mu se više vremena za kontrolu i pomoć učenicima u radu, ne mora da im okreće leđa prilikom pisanja na tabli i pruža niz drugih prednosti.

Spektar primenljivosti informacionih tehnologija u nastavi engleskog jezika veoma širok i domet mu je praktično neograničen te se sve veća pažnja usredsređuje ne samo na projektovanje nego i na primenu na odgovarajuće modele nastave i učenja kako bi poprimili

što verodostniju formu kompletnog rešenja. U tom smislu postoji niz različitih pristupa klasifikovanja informacionih tehnologija i softvera, a neki od pristupa su sledeći:

- sa stanovišta pedagoško-psiholoških kriterijuma - programi namenjeni za razvoj veština i navika, programi za modeliranje različitih navika, programi za modeliranje različitih situacija, nastavnički programi, programi bazirani na modelima i metodama igara i programi za samostalno obrazovanje učenika;
- sa kibernetičkog stanovišta gde Đorđe Nadrljanski klasifikaciji pristupa sa pozicije samostalnosti u upravljanju od strane učenika-korisnika - upravljački softver, tutorski softver, dijagnostički softver, softver za vežbanje, itd
- sa didaktičko-metodičkog stanovišta - prema ovom pristupu postoje razne mogućnosti za korišćenje kompjutera u obrazovanju i to: stvaranje okruženja gde deca čitaju i pišu da bi mogla komunicirati, stvaranje radnih okruženja gde deca rešavaju probleme koji zahtevaju čitanje, lakoća čitanja;
- sa informatičko-računarskog stanovišta, prema metodu poznatog stručnjaka Tejlora navodi tri načina upotrebe računara u obrazovanju: računar kao učitelj, računar kao korisničko sredstvo za rad, računar kao instrument ili laboratorija, računar kao sredstvo koje korisnik uči da bi on posle učio sebe i druge. (Nadrljanski, 1977)

Informacione tehnologije poboljšavaju i transfer naučenog u procesu sticanja novih znanja što predstavlja kvalitativan pomak u odnosu na tradicionalne oblike i metode nastave. To je bitna komponenta na putu ostvarivanja kvalitetne nastave i većeg obrazovnog učinka, i vodi temeljnijem usvajanju obrazovnih sadržaja, a time i većoj postojanosti obrazovnog učinka.

Spajanjem komunikacione i računarske tehnologije, uz uključenje multimedija (govor, zvuk, tekst, crtež, nepokretna i pokretna slika) neminovno će uroditi prenošenjem svih vrsta informacija na daljinu kroz jedinstvenu mrežu. Ako se doda interaktivnost (mogućnost da korisnik menja sadržaj), zakoračili smo u doba koje možemo nazvati multimedijalno doba, a ovakvi sadržaji najviše odgovaraju načinu prijema kod korisnika i međusobnom komunikacijom. Multimedijalne aplikacije najbolje odgovaraju percepciji korisnika i međusobnoj komunikaciji, bez obzira na lokaciju ili vreme, uz brz pristup bazama podataka i centrima za obradu informacija. Multimedija danas obezbeđuje sledeće modalitete:

- multitasking (podrazumeva istovremeno izvršavanje više procesa),
- paralelnost (mediji istovremeno daju prikaz izvršavanih procesa),
- interaktivnost (mogućnost ostvarivanja interakcije sa korisnikom)

Multimedijalne aplikacije na savremenim računarima obezbeđuju da učenje bilo kojeg sadržaja bude praćeno: tekstom, grafikom, prezentacijom slika i fotografija s mogućnošću njihovog povećavanja i smanjivanja i sve to sa vrhunskim kvalitetom. Multimedija kao tehničko rešenje obezbeđuje povezivanje pojmova i sadržaja pomoću linkova, koji omogućuju skokove sa pojma na pojam, sa sadržaja na sadržaj, sa aplikacije na aplikaciju, i to sve da bude praćeno muzikom, govorom, slikom, itd. Multimedijalni sistem omogućava visok stepen samostalnosti u radu učenika, svakom učeniku da se nađe u središtu procesa nastave i samostalno upravlja procesom učenja i komunikacije, samostalan izbor cilja u sadržaju na kome će raditi i učiti:

- da bira puteve učenja koji najviše odgovaraju njegovim afinitetima
- da zavisno od potreba i raspoloživih mogućnosti u kom će vremenskom intervalu na kojim medijima i koliko dugo raditi-učiti
- da može da prati i ocenjuje sopstvene rezultate i to na osnovu objektivnih kriterija, odnosno podataka koji mu u povratnoj informaciji nudi program i dr.

Multimedija u nastavi engleskog jezika omogućava:

- individualno učenje i napredovanje učenika
- prijem informacija i auditivno i vizuelno
- neograničeno ponavljanje datih sadržaja
- organizaciju kooperativnog-interaktivnog učenja
- upravljanje procesom učenja
- pravovremene povratne informacije
- lak pristup različitim izvorima znanja
- lakši uvid u različita viđenja jednog problema
- poboljšanje kvantuma i kvaliteta znanja
- motivaciju rada učenika

Multimedijalni programi nude velike mogućnosti za kooperativno-interaktivno učenje stranih jezika. Isto tako učenici mogu da pripremaju školske zadatke, demonstriraju snimljena izlaganja u obliku multimedija na školskim časovima, čitaju sa ekrana, šalju i primaju poruke, i dr. Sve što je ovde navedeno govori u prilog uvođenja multimedijalne nastave u naše škole, iako nastavnik gubi poziciju jedinog izvora znanja. Izvori znanja ovde postaju njegovi izumi, sredstva koje je on ugradio deo sebe, dakle njegov rad je proširen u multimedijima. Posebna

karakteristika ove vrste nastave je što ona podrazumeva samostalan rad učenika. Bez sumnje, multimedija predstavlja dostignuće u funkciji uspešnijeg poimanja programskih sadržaja učenja stranih jezika, odnosno obrazovanja čoveka u najširem smislu. Niko ne može da pretpostavi kuda nas sve vodi savremena tehnologija koja svakodnevno širi svoje mogućnosti, mobilne komunikacije postaju standard za novo informaciono društvo lak pristup internetu, prenos podataka, slike, zvuka postaju jednostavni i laki, tako da možemo očekivati još mnogo pogodnih mogućnosti. Već danas obrazovanje predstavlja jednu od ključnih upotreba internet tehnologije.

2.4 Interaktivne multimedijalne učionice u nastavi engleskog jezika

Interaktivne multimedijalne učionice za nastavu stranih jezika su opremljene sa više različitih medija koji spajanjem omogućuju različite oblike izražavanja. Vodeću ulogu ima računar. Raznovrsne informacije dobijaju se iz različitih izvora (CD rom, videodiskovi digitalne kamere, digitalnog foto aparata, komunikacione multi linije i audio linije, multimedijalne didaktičke mreže, digitalne biblioteke i sl.). Raspoloživa tehnika omogućava da se koristi internet i elektronska pošta, da se organizuje nastava na daljinu (video i audio razgovori i rasprave).

Interaktivne multimedijalne učionice omogućavaju dvosmernu komunikaciju sa svakim učenikom u učionici, a da se ne ometa rad ostalih učenika. Ovakav didaktičko-tehnički sistem omogućava da nastava bude zasnovana kao celovit saznavni sistem, da povratna informacija prati svaki korak aktivnosti učenika. Savremena nastavna tehnologija, a interaktivna multimedijalna učionica je njen najpotpuniji izraz, može da učini nastavni proces mnogo racionalnijim i efikasnijim. Multimedijalna učionica bi mogla mnogo da doprinese da se elimiše neke ozbiljne slabosti tradicionalne nastave. Sistem multimedijalne interaktivne učionice stranih jezika čine sledeći sadržaji:

- komandni pult u kome su smešteni razni didaktički mediji i komandna tabla za upravljanje nastavom
- retropult sa projekcionim platnima, tablom i vitrinom za odlaganje elektronskih i drugih didaktičkih materijala
- integrisana, sinhronizovana audio-vizuelna jedinica
- hardversko učioničko okruženje
- multimedijalna elektronska mreža
- internet sa odgovarajućim elektronskim medijima za organizaciju nastave na daljinu

Komunikacija između nastavnika i učenika se ostvaruje tako da nastavnik nadgleda učenikov rad u realnom vremenu i automatski radi sa samim učenikom. Hardversko okruženje dozvoljava frontalnu komunikaciju sa grupom ili odeljenjem učenika, kao i one oblike rada koji podrazumevaju da učenik radi samostalno sa bilo kojim operativnim sistemom i bilo kojim paketom aplikacija. Multimedijalne interaktivne učionice putem posebnih elektronskih medija (računara, video projektor, BIM projektorai dr.) video kamere i elektronske mreže (interneta ili posebne mreže) omogućuje organizaciju nastave na daljinu. Ineraktivna multimedijalna učionica spada u najviša dostignuća savremene obrazovne tehnologije. Potrebna oprema svakako nije jeftina, ali su mogućnosti koje nudi za unapređenje nastave izuzetno velike. Ona treba da se otplati efikasnijim sticanjem znanja i znatnom uštedom vremena. U nastavnom procesu najbolja je ona organizacija rada u kojoj svi učenici rade, misle, rešavaju probleme, što multimedijalna učionica efikasno i racionalno rešava. U takvoj učionici zahvaljujući tehnici programskim bazama na koje se naslanja, moguće je uspešno ostvariti nastavni proces u kome se realizuju najzahtevniji programi koji podstiču misaonu aktivnost učenika.

Uvođenjem multimedijalnih interaktivnih učionica u škole, u kojima nastavni kadar može uspešno da prihvati i koristi tu tehniku i tehnologiju, stvarala bi se osnova za dalje širenje moderne nastavne tehnologije, odnosno za podizanje nastavne prakse na viši nivo.

Pokazalo se da učenici nisu uvek motivisani za aktivno učestvovanje u nastavi, jer pažnja vrlo često nije usmerena na učenje, razvojem multimedijalnih sistema u nastavi engleskog jezika pristupilo bi se pokušaju simuliranja "prirodnog" načina učenja i mišljenja pomoću računara. Veliku prednost daje mogućnost da svaki učenik samostalno radi na jednom računaru, što omogućuje maksimalnu aktivnost i redovno učenje.

3. Istraživački deo rada

3.1 Suština problema istaživanja

Može se reći da je osnovni cilj učenja stranog jezika u srednjoj školi razvijanje svesti o jeziku i osetljivosti učenika za druge jezičke sisteme, odnosno razvijanje spoznaje da postoje mnogi jezici i kulture. U početnim fazama učenja jezika u osnovnoj školi težište nastave trebalo bi da bude na komunikaciji i akciji, na učenju uz pomoć pokreta, igre, pesme i likovnog izraza. U starijim razredima nastavu jezika trebalo bi postepeno usmeravati na rešavanje različitih problema, usvajanje gramatičkih struktura i uvođenje metajezika. Međutim, od samog početka, trebalo bi podsticati sociolingvistički i sociokulturni aspekt usvajanja stranog jezika. Ovakav pristup omogućio bi učenicima osnovnoškolskog uzrasta drugačiji uvid u strani jezik i kulturu, veći stepen otvorenosti i tolerancije, uz uvažavanje kulturnih i civilizacijskih različitosti naroda čiji jezik uče.

Cilj moderne nastave stranih jezika je, prema dostupnoj literaturi, da kroz realnu situaciju ili kroz igru osposobi učenike da upotrebljavaju strani jezik i da sa stranim jezikom stupaju u kontakt. Promišljajući o učenju stranih jezika nameće se misao da ne postoji jedan najbolji način za učenje stranog jezika niti jedan optimalni obrazovni paket nastavnih materijala. Istraživanja ukazuju da informacione tehnologije podržavaju nastavu stranih jezika na svim uzrastima i nivoima.

Učenje i poučavanje stranih jezika, je još jedno područje u kome je upotreba modernih informaciono komunikacionih tehnologija logična i nužna. Multimediji nam omogućavaju da strani jezik usvajamo kroz sve komunikacione kanale. Zahvaljujući e-učenju moguće je stvoriti zajednice koje kooperativno uče, čime se stvaraju uslovi za komunikativni i konstruktivni pristup učenju i usvajanju jezika. Potrebe za uvođenjem metoda i tehnologija e-učenja u nastavu stranih jezika su velike. U našoj sredini, bez obzira na pojedinačne pokušaje, uočava se rastuća potreba za sistemskom implementacijom e-učenja u cilju pružanja novog kvaliteta obrazovnog procesa. Pod novim kvalitetom podrazumevamo intenzivniju i jednostavniju komunikaciju između nastavnika i učenika kao i učenika međusobno, lakšu dostupnost i bolji kvalitet obrazovnih materijala, omogućavanje individualnog praćenja rada svakog učenika kao i mogućnost uvođenja novih, interaktivnih tehnologija.

Informacione tehnologije podržavaju i razvijaju vještinu slušanja, razumevanja, razgovora i pisanja stranog jezika. Digitalni video predstavlja delotvoran način podrške nastave stranog jezika. Video konferencija je posebno značajna za razvijanje vještine slušanja i razgovora. Posebno je značajna upotreba multimedijalnih aplikacija, kao što je interaktivni obrazovni softver, CD rečnici i sl. Informacione tehnologije putem obrazovne multimedije (igre, simulacije i dr.), Interneta (elektronske pošte, video konferencije, veba) i drugih obrazovnih digitalnih medija (multimedijalnih udžbenika, rečnika) nudi stimulativno i relevantno radno okruženje koje aktivira čula učenika, povećava njihovu pažnju i motivaciju. Više uticajnih autora ukazuju na značaj motivacije. Kako motivisati i aktivirati naše đake i studente? (Wright,2003) predlaže da motivaciju dobijenu zabavom iskoristimo za učenje. To je veliki izazov za sve koji se nalaze u obrazovnom sistemu ili su sa njim u interakciji i na koji treba odgovoriti. U literaturi postoji termin "obrazozabava" (eng. Edutainment) kojom se označavaju softverske aplikacije koje objedinjuju obrazovne ciljeve i multimedijalnu zabavu. Činjenicu da najveći broj potrošača digitalnih igrica čini populacija koja je aktivna u obrazovnom sistemu ne smemo zanemariti. To su pre svega učenici i studenti koji svakodnevno sa puno entuzijazma koriste različite vidove interaktivnih medija: muzika, film, elektronski udžbenik. (Wright, 2003)

3.2 Hipotetički stavovi

Potencijali IKT kao obrazovne tehnologije u nastavi stranih jezika su veliki:

- učenici pokazuju bolje rezultate prilikom usvajanja vokabulara , ali i drugih oblasti u učenju stranih jezika;
- povećavaju motivaciju za učenje stranog jezika;
- omogućavaju učenje jezika u okviru i van obrazovnih institucija;
- nude mogućnosti za vežbanje jezika u autentičnom okruženju;
- omogućavaju maksimalno napredovanje u stranom jeziku uz mogućnost odgovarajućeg sistema vrednovanja znanja;
- omogućavaju deljenje informacija i resursa među nastavnicima koji predaju strani jezik.

Možemo izdvojiti tri ključna faktora koja karakterišu nastavu stranih jezika u okruženju informacionih tehnologija:

- nastavno okruženje koje je relevantno i u kome se uživa
- okruženje koje stimulise učenika da vežba strani jezik i
- okruženje koje podržava nastavnika

3.3 Osnovno pitanje istraživanja

Kako unaprediti nastavu engleskog jezika primenom novih metoda i tehnologija, sa ciljem povećanja komunikativne kompetencije učenika?

3.4 Planovi istraživanja

Navedeno istraživanje je realizovano u vremenu od maja 2017. do kraja oktobra 2017. godine. Po sledećem:

- projektovanje istraživanja: maj - oktobar 2017;
- proučavanje projekta: maj-septembar 2017;
- prikupljanje podataka na terenu: maj - septembar 2017;
- obrada podataka: avgust-novembar 2017;
- izrada naučnog saopštenja: maj - avgust 2018.

Plan materijalno-tehničkih sredstava obuhvata:

- prostorije škole
- gradska biblioteka
- lična biblioteka istraživača i
- sopstvena prostorija

3.5 Rezultati ranijih istraživanja

Istraživanja ukazuju da informacione tehnologije u nastvi podržavaju nastavu stranih jezika na svim uzrastima i nivoima. *Becta* (eng. British Education Communications and Technology Agency) je vodeća britanska državna agencija za IKT u obrzovanju podržana od strane britanske vlade, nacionalnih organizacija, fakulteta i škola u cilju primene i razvoja IKT-a. Ključni rezultati Becta istraživanja o IKT u nastavi stranih jezik ukazuju na prednosti koje imaju učenici i nastavnici u odnosu na tradicionalnu nastavu.

Brojna su istraživanja sprovedena sa ciljem da se utvrdi da li i u kojoj meri informacione tehnologije mogu doprineti poboljšanju sticanja znanja i veština. U dokumentu: *E-learning, A white Paper from Iso Dynamic*, prikazani su rezultati istraživanja kojim je sistematizovan veći broj studija (nastava podržana računarom – 233 studije, nastava podržana interaktivnom multimedijom – 47 studija, nastava podržana IKT-om – 11 studija, nastava podržana savremenim IKT -om – 5 studija) u kojima se razmatraju postignućima učenika u nastavnom u okruženju bogatom IKT. Utvrđeno je sledeće:

1. postignuća prosečnog učenika u tradicionalnoj nastavi (tzv. 50-postotni učenik) odgovaraju postignućima koja su ostvarila 64% učenika (64-postotni učenik) koji su koristili računare sa "skromnim" korisničkim interfejsom, a poboljšanje iskazano sa standardnom devijacijom je oko 0.39 sigma;
2. primenom interaktivne multimedije utvrđen je efekat postignuća od 60%, dok je poboljšanje iskazano standardnom devijacijom oko 0.50 sigma;
3. primenom IKT -a utvrđen je efekat postignuća od 80%, a poboljšanje iskazano standardnom devijacijom oko 0,84 sigma;
4. primenom savremenih IKT -a utvrđen je efekat postignuća od 85%, a poboljšanje iskazano sa standardnom devijacijom 1.05.

Na osnovu datog istraživanja možemo reći da od navedenih IKT savremeni inteligentni tutorski sistemi daju najveći doprinos u poboljšanju sticanja znanja i veština. Današnja istraživanja ukazuju da će buduće tehnologije biti okrenute naprednim ili inteligentnim sistemima podrške u obrazovanju.

U dokumentu *Interactivity research Studies* (Brent, 2001) navode se, na osnovu istraživanja Otvorenog Univerziteta (Open University) iz Velike Britanije, potrebne kompetencije nastavnika koje podrazumevaju:

1. Razumevanje procesa online učenja – unapređenje rada u grupi, usklađivanje vremena za diskusiju i eksperimentisanje sa novim idejama.
2. Tehničke veštine – korišćenje softvera za interakciju sa učenicima, praćenje poruka i kreiranje konferencija.

3. Veštine za online komuniciranje – da je u stanju da na efektivan način komunicira sa učenikom akademskim dijalogom putem konciznih i jasnih poruka.
4. Ekspertizu sadržaja – vladanje materijom i iskustvo u stimulisanju žive debate davanjem adekvatnih komentara i postavljanjem pitanja.
5. Lične osobine – sposobnost reagovanja na različite situacije u procesu poučavanja i ispoljavanje entuzijazma za ovaj vid poučavanja i učenja. Za razvijanje ovih kompetencija nastavnika neophodno je uspostavljanje celokupnog dobro koordinisanog sistema profesionalnog razvoja nastavnika, od njihovog početnog obrazovanja tokom studija, preko uvođenja u posao do kontinuiranog profesionalnog usavršavanja pri radu. (www.bib.irb.hr, pristupljeno, septembar 2017.)

3.6 Analiza istraživanja

U istraživanju učestvuju učenici drugog razreda srednje škole, pošli smo od pretpostavke da drugi razred predstavlja period u kom su se učenici već privikli na novu sredinu i metode rada u srednjoj školi. U ovom istraživanju biće upotrebljen namerni uzorak sastavljen od učenika srednje Građevinske i Tehnološke škole u Banjoj Luci.

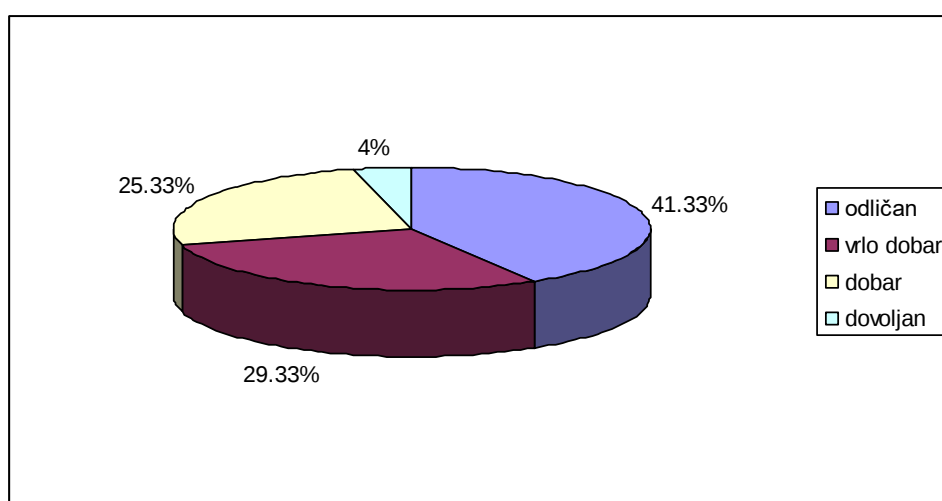
Opšti uspeh učenika

Tabela br.3 Struktura uzorka učenika po uspehu

razred	odličan	vrlo dobar	dobar	dovoljan
II ₁	14	7	5	0
II ₂	7	7	8	2
II ₃	10	8	6	1
ukupno	31	22	19	3

školski uspeh	II ₁ , II ₂ i II ₃	%
odličan	31	41,33
vrlo dobar	22	29,33
dobar	19	25,33
dovoljan	3	4,00
ukupno	75	100

Tabela br.4 Struktura uzorka učenika po uspehu u procentima

Da bi se omogućila upotreba IKT potrebno je uskladiti sajtove sa nastavnim planom i programom, odnosno koji bi, kao što je i predviđeno za dati uzrast imali iste ciljeve i sadržaje.

3.7 Opis istraživačkog postupka

Istraživanje je osmišljeno na takav način da ispita efekte koje IKT imaju na poboljšanje shvatanja govornog engleskog jezika kod učenika, te lakšeg i produktivnijeg usvajanja vokabulara engleskog jezika.

Tokom tromesečnog istraživanja učenici su podeljeni u dve grupe - kontrolnu i eksperimentalnu. Obe grupe imaju istog nastavnika engleskog jezika, a časove dva puta nedeljno, kako je propisano planom i programom Ministarstva prosvete RS.

Što se tiče instrukcija koje učenici imaju tokom projekta, kontrolna grupa obrađuje gradivo iz udžbenka, pri čemu nastavnik ne koristi IKT.

Eksperimentalna grupa koristi iste udžbenike, ali svakog drugog časa nastavnik koristi određene inovativne metode koje se zasnivaju na upotrebi IKT, odnosno Internet, mobilne aplikacije.

Očekuje se da će učenici putem njih poboljšati svoje razumevanje lingvističkih struktura i vokabulara engleskog jezika u poređenju sa učenicima koji nisu koristili IKT.

Na osnovu toga, želeli smo da ispitamo da li postoji značajnija razlika između ove dve grupe učenika.

Kvalitativni i kvantitativni podaci prikupljeni su u svrhu analize učinaka informacionih tehnologija na znanje i razvoj vokabulara na časovima engleskog jezika. Ukupno je učestvovalo 70 učenika, od toga 35 je bilo u eksperimentalnoj grupi, a 35 u kontrolnoj grupi.

Aktivnosti:

- Slušanje digitalnih priča i interaktivna obrada
- Gledanje filmova i interaktivna obrada
- Upotreba mobilnih aplikacija recnik.com, theenglishchannel.britishcouncil.org
- Komunikacija u okviru kompjuterskih konferencija uz pomoć aplikacije Skype (bili na direktnoj vezi sa učenicima iz Oxford Academy, Vero Beach, Florida)
- Kreiranje sopstvenih prezentacija u Power Point softverima
- Interaktivno učenje
- Upotreba aplikacija na mobilnim telefonima
- Test znanja vokabulara iz obrađenih oblasti
- Anketa koja pokazuje šta učenici misle o upotrebi IKT u nastavi

Mobilne aplikacije koje eksperimentalna grupa koristi su:

www.wordsift.org www.vobacularly.co.il www.vocabulary.com www.crosswordpuzzles
--

Osnovna platforma koja se koristi jeste www.wordsift.com i online Webster Dictionary.

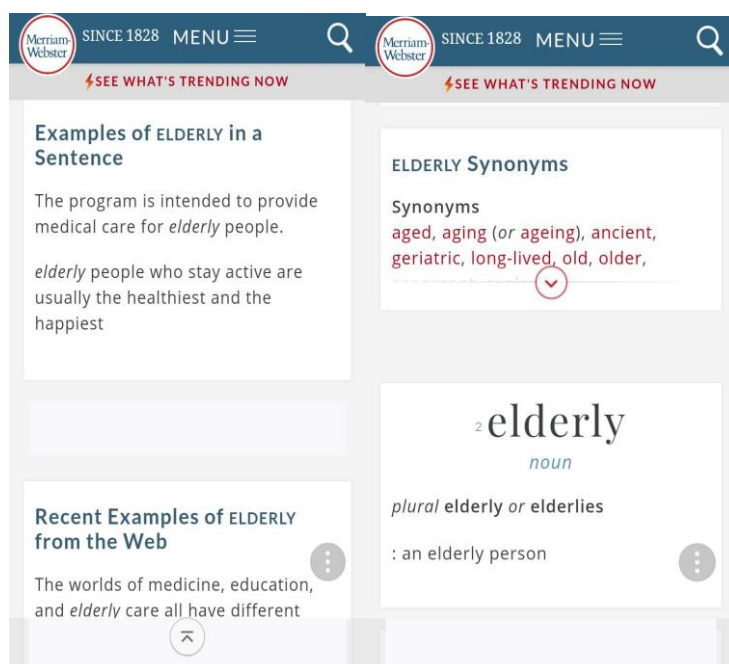
Čas počinje tako što učenici podeljeni u manje grupe čitaju tekst svako za sebe, podvalče reči koje su im nepoznate, zatim po jedan učenik iz svake grupe, čita naglas svoj deo teksta. Nepoznate reči profesor piše na tabli, uz pomoć kompijutera, projektora i Internet konekcije učenici traže nepoznate reči u online Webster rečniku. Reči se traže jedna po jedna, i učenici prepisuju definiciju reči, tada mogu videti i kojoj vrsti reči tražena reč pripada i čuti izgovor. Ukoliko je reč potpuno nejasna profesor daje objašnjenje na srpskom jeziku. Ono što je najbitnije jeste da učenici mogu čuti izgovor reči koliko god puta požele, i naravno ponove naglas reč što kombinuje auditorni i kinestetički stimulans, što ima za posledicu poboljšanje izgovora i lakše pamćenja novih reči. Za svaku novu reč, profesor piše novu rečenicu, kako bi učenici mogli u kontekstu da shvate značenje nove reči.

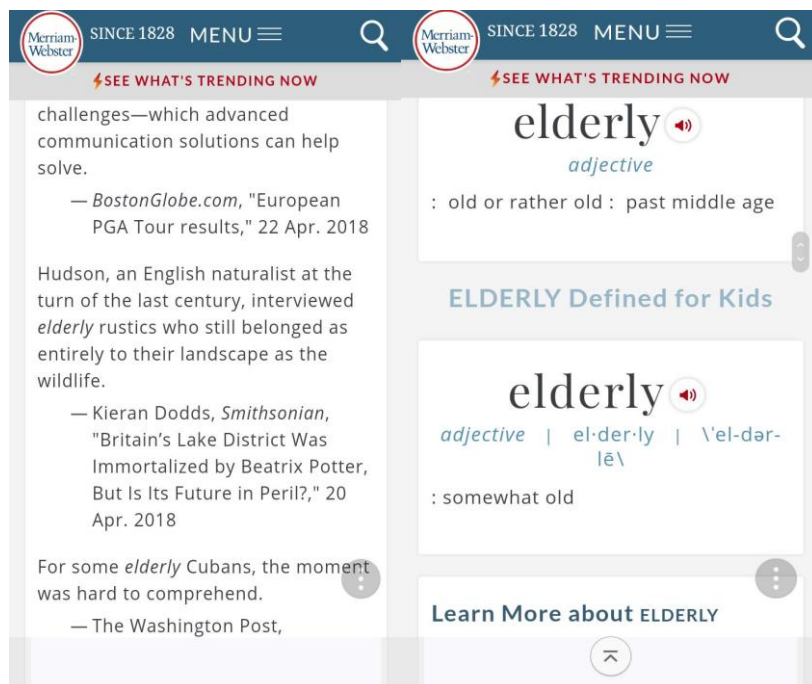
Primer: **Elderly** adj.

Her grandparents live in home for **elderly** people.

Slika 1. Merriam Webster Online Dictionary

<https://www.merriam-webster.com>

Kada se na samom početku istraživanja uporedi način rada kontrolne i eksperimentalne grupe ono što se primećuje jeste da učenici iz eksperimentalne grupe pokazuju veću zaineresobvanost za rad od učenika iz kontrolne grupe. To je ono što se prvo primećuje, a kasnije tokom istraživanja i naučno potvrđuje.

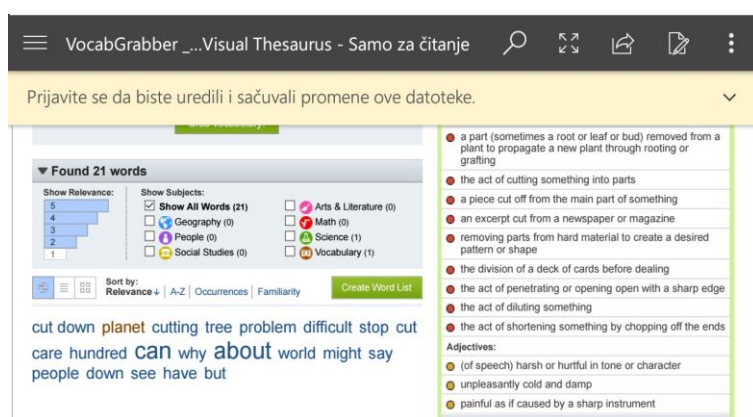
Aplikacija koja je najviše privukla pažnju učenika nalazi se na sajtu **www.wordsift.org**, to je besplatna aplikacija na Internetu koja se može koristiti kako na računaru tako i na telefonu. Ova aplikacija omogućava da se napravi oblak zasnovan od reči koje ste prethodnu sklopu teksta uneli u tabelu. Takođe, u tabelu se može uneti samo jedna reč i tom prilikom dobijate mapu uma za traženu reč. Odnosno, sve sinonime za traženu reč. Oblasti koje su učenici obrađivali su: sport, pronalasci, životno okruženje, životna dob.

Slika 2. www.worshift.orgSlika 3. www.wordshift.org

Ono što se pokazalo kao interesantno jeste to da dok učenici kreiraju oblak ili mapu uma zadatih reči, taj proces ih stimuliše na razmišljanje u vezi sa značenjem reči, odnosima između reči, učenici pokazuju interesovanje za ovakav oblik rada i trude se da uključe sve učenike u grupi u zadate aktivnosti. U poređenju sa drugom grupom, može se zaključiti da je u eksperimentalnoj grupi atmosfera na času pozitivnija a samim tim i uspešnost časa veća, odnosno zadovoljeni su i ciljevi i planovi. Ovakvi oblaci i mape se mogu koristiti da naglase ključne reči i teme, da pripreme učenike za čitanje teksta a kasnije i za diskusiju o tekstu, odnosno razumevanje.

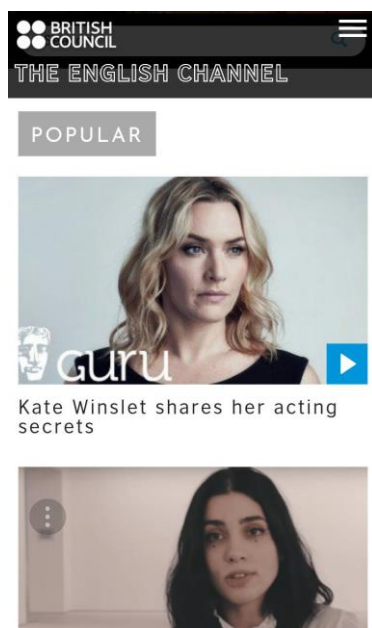
Slika 4.

Još jedna interesantna aplikacija je <https://www.visualthesaurus.com>

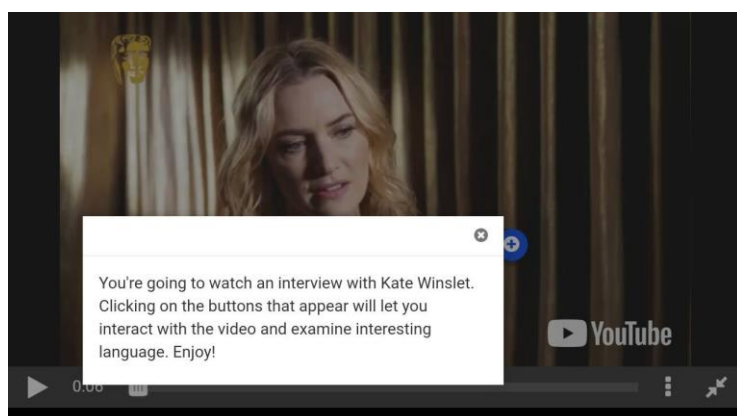
Slika 5. <https://www.visualthesaurus.com>

Aplikacije koje su učenici koristili kod kuće, i na nastavi kada bi, nalaze na www.theenglishchannel.britishcouncil.org, na ovom sajtu nalaze se kratki filmovi. Tokom trajanja filma pojavljuju se opcije koje su poput kviza, a služe za analizu vokabulara koji se u filmu koristi.

Slika 6. www.theenglishchannel.britishcouncil.org

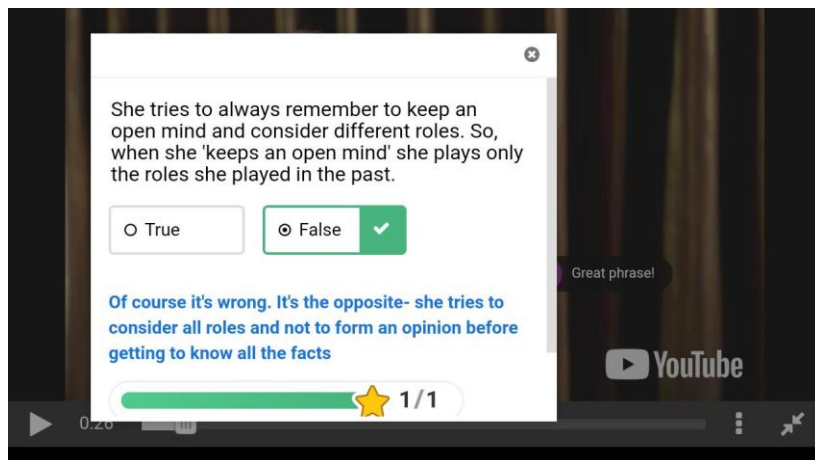

Slika 7. www.theenglishchannel.britishcouncil.org

Slika 8. www.theenglishchannel.britishcouncil.org

Slika 9. www.theenglishchannel.britishcouncil.org

Učenici su samoinicijativno pronašli aplikaciju za igru asocijacije na engleskom jeziku uz pomoć koje su pokazali izvanredno interesovanje i motivaciju za rad.

Slika 7.

Slika 8.

Slika 9.

Aktivnost koja je takođe izazvala interesovanje je projekcija filmova bez prevoda. Filmovi su bili u skladu sa njihovim uzrastom i interesovanjem: Maleficient, Franekenstein. Aktivnosti koje su usledile posle gledanja filma a u vezi sa odgledanom pričom bile su veoma uspešne. Takođe učenici su slušali online priče, pravili power point prezentacije, pravili projekate i panoe uz pomoć aplikacija na mobilnim telefonima.

Slika 10.

Slika 11.

Takođe učenici su slušali online priče, pravili power point prezentacije i panoe uz pomoć aplikacija na mobilnim telefonima.

Slika 12.

3.7 Opservacija rada i postignuća učenika

Prilikom prikupljanja podataka za ovaj rad između ostalog uporetebljene su i beleške posmatranja, vođene u svrhu prepoznavanja napretka u znanju učenika i mogućih problema tokom nastave.

Broj učenika je prosečan broj tokom svih dana istraživanja za vreme časova prilikom kojih se koriste informacione tehnologije. Zapažanja su sledeća:

Motivacija i angažovanost u radu :

Kontrolan grupa :

15 učenika aktivno učestvuje

10 učenika prati

10 učenika ne učestvuje

Eksperimentalna grupa:

25 učenika aktivno učestvuje

10 učenika prati

5 ne učestvuje

Zapažanja posle obrađene nastavne jedinice :

Greške prilikom izgovora i prevođenja novih reči tokom usmenog ispitivanja

Kontrolan grupa : 15%

Eksperimentalna grupa: 5%

chewing gum

winscreen vipers

vinyl records

wax cylinders

Greške prilikom kommunikacije na zadatu temu i upotrebe novog vokabulara

Kontrolan grupa : 25%

Eksperimentalna grupa: 10%

phonographs

engine

toddler

Greške prilikom pisanja novih reči u esejima

Kontrolan grupa :25%

Eksperimentalna grupa: 10%

recycling

rubbish

environment

earthquake

Učenici eksperimentalne grupe posle nekoliko časova upotrebe informacionih tehnologija, koriste više različitih reči prilikom vežbi usmenog i pismenog opisivanja na zadatu temu, odnosno prestaju da ponavljaju iste reči, to je primećeno posle pregleda zadataka, odnosno eseja koje su pisali kod kuće.

Pre obrađene lekcije učenici uglavnom koriste reči young, old, older than, younger than za poređenje članova porodice ili prijatelja. Posle obrađene nastavne jedinice učenici imaju zadatak da kod kuće napišu eseje, u kojima se primećuje upotreba reči kao što su toddler, elderly, teenager.

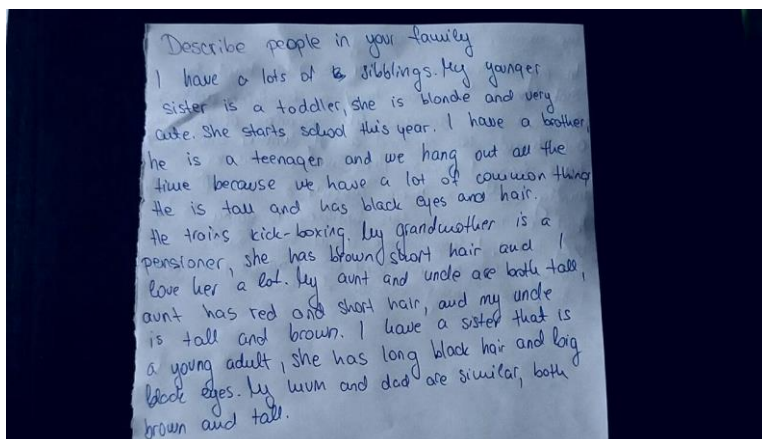
Veoma često upotrebljene reči su beautiful, bad, very bad, prilikom opsivanja grada u kom žive, vremenskih nepogoda i prirodnih katastrofa. Posle nekoliko časova primetna je upotreba reči brilliant, horrible, terrible.

Što jasno ukazuje da učenici uvode nove reči u svoj vokabular, odnosno izbegavaju ponavljanje istih reči, a samim tim to dokazuje efikasnost ovakve nastave.

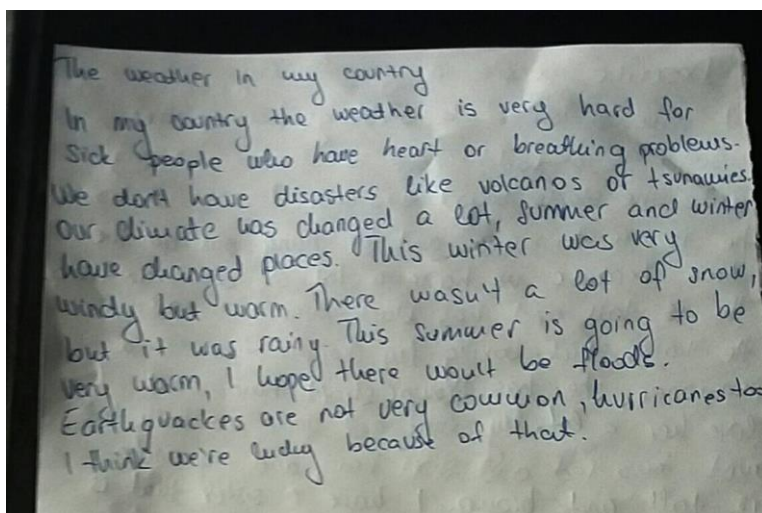
Učenici su takođe pokazali veliku zainteresovanost za upotrebu idioma, vremenom su greške prilikom upotrebe zamenjene ispravnim prevedom i upotrebom u rečenici.

Raining cats and dogs
Icing on the cake
Chase rainbows
Have your head in clouds
Under the weather

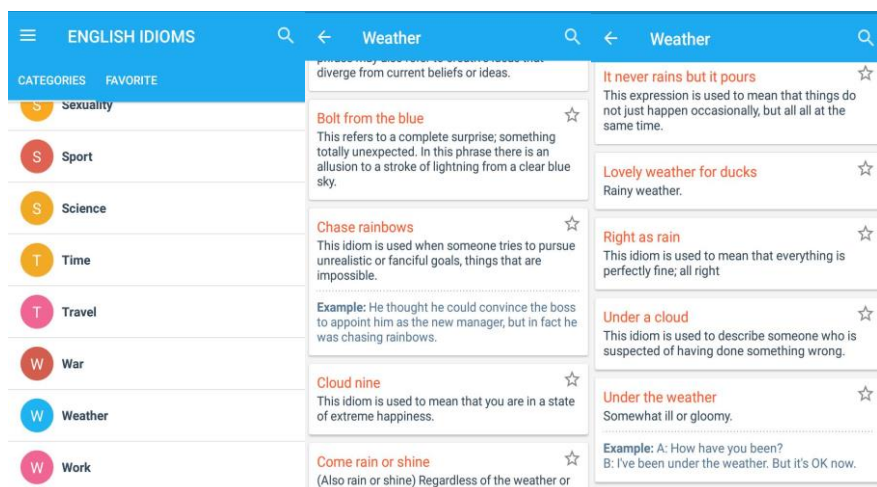
Slika 13. Rad učenika iz eksperimentalne grupe grupe

Slika 14. Rad učenika iz kontrolne grupe

Slika 15. mobilna aplikacija **Idioms and Phrases**

Idioms : Quizzes : Weather

Idioms Quizzes Phrasal Verbs Quizzes Sayings Quizzes
Slang Quizzes Teacher's Notes

Idioms Quiz: Weather

This quiz tests you on weather idioms.

1. (it's) raining cats and dogs

It's raining cats and dogs, so

- ☐ a. watch out for falling animals
- ☐ b. make sure you take an umbrella
- ☐ c. keep your pets inside

Answer: ▼

2. a fair-weather friend

You'll find out who your fair-weather friends are when you get

- ☐ a. rich and famous
- ☐ b. sick and depressed
- ☐ c. married and have kids

Answer: ▼

3. a ray of sunshine

The kids in the hospital had a ray of sunshine in their lives when

- ☐ a. some famous footballers visited them

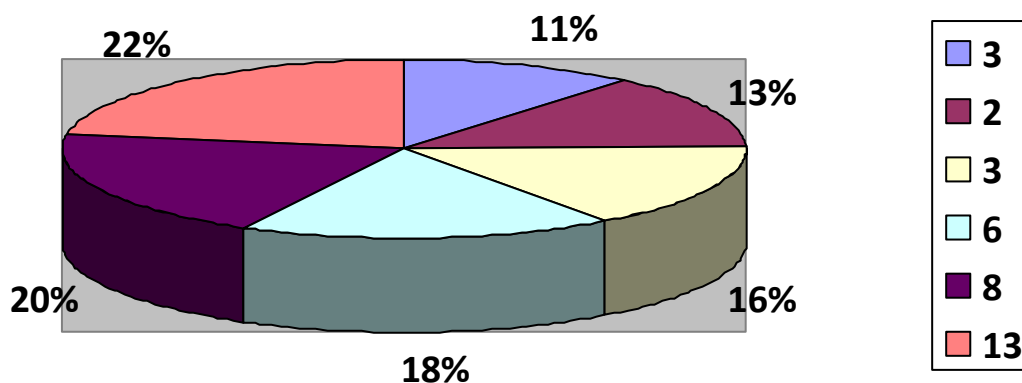
3.8 Postignića učenika na testiranju, posle višemesečne upotrebe informacionih tehnologija

Pretpostavka da će učenici uz pomoć informacionih tehnologija u nastavi, poboljšati svoje razumevanje lingvističkih struktura i vokabulara engleskog jezika, u poređenju sa učenicima koji nisu koristili IKT je i potvrđena posle testiranja učenika. Na osnovu toga, želeli smo da ispitamo da li postoji značajnija razlika između ove dve grupe učenika. Vrednost dobijenih odgovora predstavljena je u procentima (%), radi preglednosti i uočavanja bitnih razlika među njima. U istraživanju, kao što je već spomenuto, su učestvovala dve grupe od ukupno 75 učenika, rezultati uspeha na testu znanja eksperimentalne grupe od 35 učenika su sledeći : manje od 50 poena odnosno 50 % i manje imalo je ukupno 3 učenika, 60% imalo je 2, 70 % imalo je ukupno 3 učenika, 80% 6 učenika , 90% 8 učenika i 100 % 13 učenika.

Tabela br. 1 rezultati testa ekperimentalne grupe

broj poena	0-50	60-69	70-79	80-89	90-95	100
broj učenika	3	2	3	6	8	13
procentualna vrednost	50%	60%	70%	80%	90%	100%

a) Rezultati dobijeni posle testiranja eksperimentalne grupe izraženi u procentima:

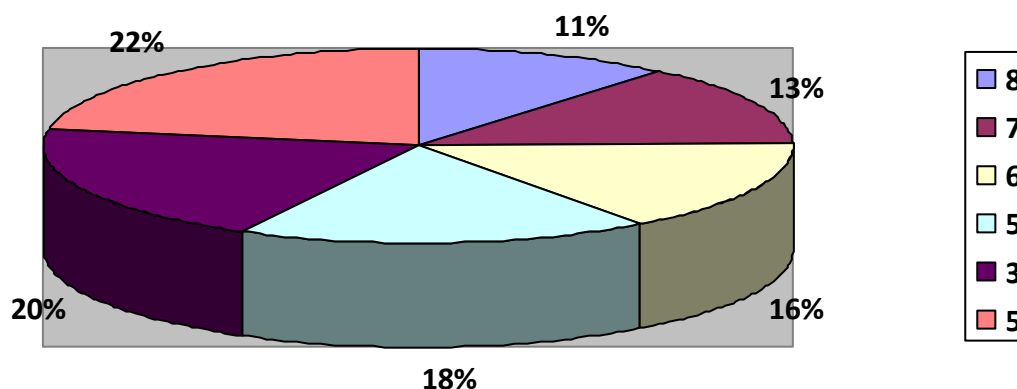
b) Kontrolna grupa od 35 učenika koji nisu u nastavi koristili infarmocione tehnologije pokazali su sledeće rezultate na testu znanja:

manje od 50 % dobilo je 8 učenika, 60% dobilo je 7 učenika, 70% dobilo je 6 učenika, 80% dobilo je 5 učenika, 90% 3 učenika i 100% 5 učenika.

Tabela br.2

broj poena	0-50	60-69	70-79	80-89	90-95	100
broj učenika	8	7	6	5	3	5
procentualna vrednost	50%	60%	70%	80%	90%	100%

Rezultati grupe koja u nastavi nije koristila informacione tehnologije, izraženi u procentima.

Na osnovu dobijenih rezultata može se zaključiti da su veći uspeh postigli učenici koji su koristili informacione tehnologije u nastavi. Takođe ova grupa učenika je pokazala i veće interesovanje za nastavu i aktivnosti na času.

Ono što je veoma važno u ovakvoj nastavi jeste da se aplikacije i sva ostala informatička sredstva koja se koriste prilagode aktuelnim temama za tinejdžere.

3.9 Verifikacija hipoteza

Hipoteza broj 1 : Nakon testiranja dve grupe učenika i detaljne analize odgovora iz testova koje su učenici rešavali posle svake lekcije i posle završenog modula, učenje engleskog jezika uz pomoć informacionih tehnologija se pokazalo kao uspešna metoda. U kombinaciji sa konvencionalnim metodama dobili smo očekivane rezultate i potvrdili hipotezu. Učenici koji su koristili informacione tehnologije u nastavi su pokazali viši nivo znanja na testu u poređenju sa grupom učenika iz kontrolne grupe.

Polazeći od cilja i zadataka istraživanja, a s obzirom na rezultate dobijene putem ankete, analizirani su odgovori na pitanja postavljena u upitniku, kao i dobijeni rezultati. Nakon sređivanja i klasifikovanja, dobijeni podaci su obrađeni odgovarajućim statističkim postupcima.

Hipoteza broj 2. Učenje engleskog jezika rešavanjem zadataka uz pomoć informacionih tehnologija u nastavi utiče na razvoj kreativnosti kod učenika jer omogućava davanje fleksibilnih i originalnih odgovora u visokoj meri.

Hipoteza je testirana na osnovu podataka dobijenih u upitniku za učenike, pitanja broj 1 i 2, na osnovu odgovora datih na skali procene stepena interesovanja učenika za pojedine nastavne aktivnosti.

U prvom pitanju na anketnom listu su navedene aktivnosti tako osmišljene, da se razlikuju i po složenosti i po fleksibilnosti u davanju odgovora. Najveći broj učenika najviše voli da učestvuju u aktivnostima koje uključuju informacione tehnologije, a to je aktivnost u kojoj se u najvećoj meri može iskazati njihova kreativnost, jer pruža najveću fleksibilnost i mogućnost iskazivanja kreativnosti učenika u rešavanju zadatka. Takođe, iz ovih rezultata se može videti uticaj složenosti zadatka na interesovanje učenika. Jednostavniji zadaci poput prevođenja su omiljeniji, za razliku od pisanja literarnih radova, koji spadaju u složenije zadake.

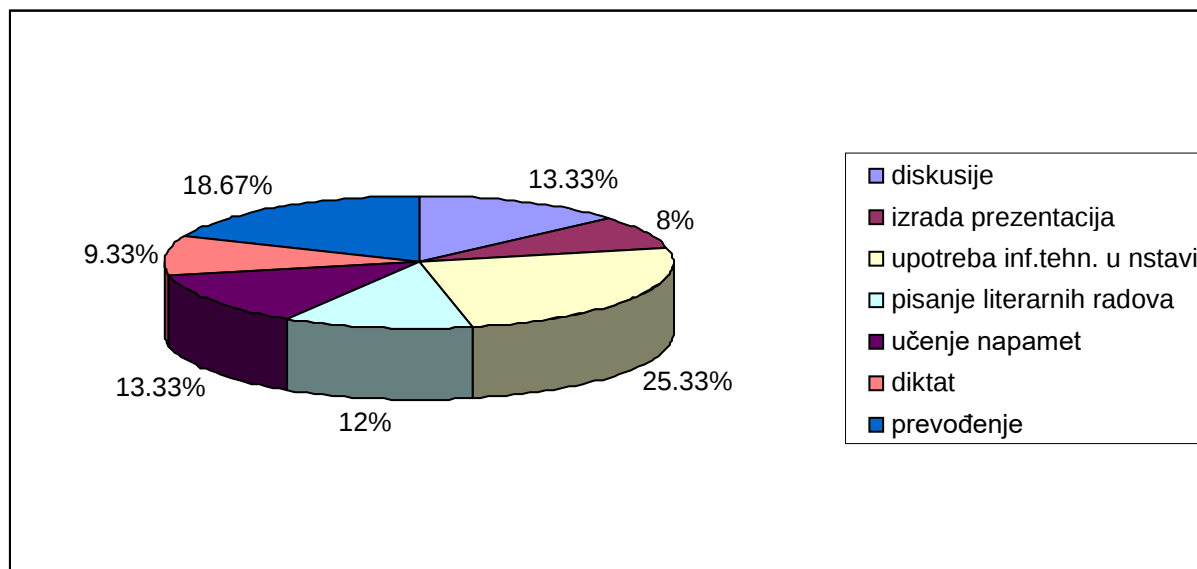
Iz navedenog se može zaključiti da učenici vole da učestvuju u aktivnostima koje im omogućavaju da iznose sopstveno mišljenje i stavove, a takvim aktivnostima se razvija njihova kreativnost, što doprinosi potvrdi ove hipoteze.

Na pitanje postavljeno učenicima u anketi o aktivnostima u kojima vole da učestvuju, dobijeni su sledeći odgovori:

Tabela br. 3 Aktivnosti u kojima učenici učestvuju

vrednost	f	%
1	10	13,33
2	6	8,00
3	19	25,33
4	9	12,00
5	10	13,33
6	7	9,33
7	14	18,67
total	75	100

Legenda: 1 - diskusije; 2 - izrada prezentacija; 3 – upotreba IKT u nastavi; 4 - pisanje literarnih radova; 5 - učenje napamet; 6 - diktat; 7 – prevođenje.

Dobijeni rezultati pokazuju da su učenici najviše vole da učestvuju u aktivnostima kada se koriste informacione tehnologije u nastavi, 19 učenika odnosno 25,33%. Kao drugi po odgovorima učenika izdvojilo se prevođenje, 14 učenika tj. 18,67%. Učestvovanje u diskusijama i učenje napamet je zaokružilo 10 učenika tj. 13,33%. Devet učenika, odnosno 12,00% rado piše literarne radove, a za 7 učenika, 9,33% je najinteresantniji diktat. Izradu prezentacije je zaokružilo 6 učenika odnosno 8,00%.

Hipoteza broj 3 : Učenje na usvajanju vokabulara engleskog jezika utiče na podizanje nivoa jezičke kompetencije u velikoj meri.

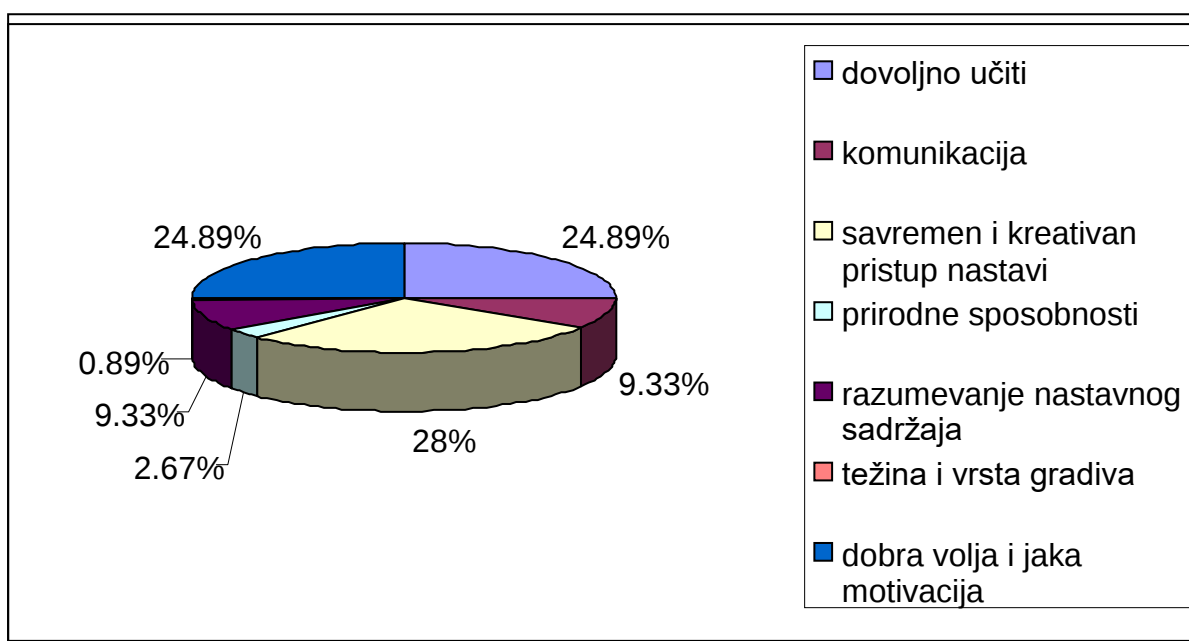
Hipoteza je testirana na osnovu podataka dobijenih u upitniku za učenike, pitanje br.3 .

Na pitanje o ključnim činiocima koji utiču na uspešno učenje engleskog jezika, dobijeni su sledeći rezultati:

Tabela br.4 Činioci koji utiču na uspešno učenje engleskog jezika

vrednost	F	%
1	18	24,89
2	7	9,33
3	21	28,00
4	2	2,67
5	7	9,33
6	2	0.89
7	18	24,89
total	75	100

Legenda: 1 - dovoljno učiti; 2 - komunikacija (pismena i usmena); 3 – savremeno i kretainvo osmišljen pristup gradivu; 4 - prirodne sposobnosti (inteligencija) ; 5 - razumevanje nastavnog sadržaja; 6 - težina i vrsta gradiva; 7 - dobra volja i jaka motivacija

Dobijeni rezultati pokazuju da je najveći broj učenika, tačnije njih 21 odnosno 28,00% kao ključni činilac uspešnog učenja engleskog jezika navelo – savremen i kreativno osmišljen pristup gradivu. Jednak broj učenika njih 18 tj. 24,89% smatra da su dobra volja, jaka motivacija i dovoljno učenje ključni u postizanju dobrog uspeha. Takođe jednak broj učenika,

7 tj. 9,33%, smatra da su razumevanje nastavnog sadržaja i komunikacija veoma važni za uspešno učenje engleskog jezika.

Hipoteza broj 3 : Usvajanje vokabulara engleskog jezika uz pomoć informacionih tehnologija utiče na podizanje nivoa jezičke kompetencije u velikoj meri.

Putem upitnika, učenici su odgovorili na pitanje koji su, po njihovom mišljenju ključni činioci koji utiču na uspešno učenje engleskog jezika. Dobijeni rezultati pokazuju, da je najveći broj učenika kao ključni činilac za uspeh u učenju engleskog jezika naveo – savremen i kreativno osmišljen pristup gradivu. Jednak broj učenika smatra da su dobra volja, jaka motivacija i dovoljno učenje. Takođe jednak broj učenika smatra da su razumevanje nastavnog sadržaja i komunikacija veoma važni za uspešno učenje engleskog jezika.

Analizom rezultata od dve postavljene hipoteze potvrđena je da upotreba informacionih tehnologija u nastavi engleskog jezika utiče na razvoj kreativnosti kod učenika u visokoj meri i dovodi do uspešnijeg pamćenja reči te samim tim i upotrebe tih reči u nekom drugom kontekstu. Pozitivan uticaj informacionih tehnologija u nastavi engleskog jezika prilikom usvajanja vokabulara i podizanje nivoa jezičke kompetencije u velikoj meri je potvrđen.

Koncept učenja i usvajanja vokabulara u nastavi engleskog jezika je postao važan element u nastavnom planu i programu. On je opravdan i podržan od strane mnogih istraživanja u oblasti učenja engleskog jezika kao stranog jezika. Pedagoški, učenje pomoću rešavanja zadataka je osnova za sledeće principe:

- učenje komuniciranja putem interakcije na stranom jeziku
- uvođenje originalnih tekstova u proces učenja
- omogućavanje učenicima da se ne fokusiraju samo na jezik, već i na proces učenja
- unapređenje ličnog iskustva učenika kao važnog elementa u procesu učenja
- povezivanje jezika koji se uči u učionici sa jezikom izvan učionice

U skorije vreme, glavni trend u nastavi engleskog jezika je postao pristup baziran na orijentaciji prema postignućima učenika, a takav pristup je upravo zasnovan na principima učenja usvajanja vokabulara. Ovaj pristup karakterišu uključenost učenika u nastavni proces i usklađivanje nastavnih planova i programa sa osobenostima i kognitivnim mogućnostima učenika. Realizacija ovog pristupa u praksi će se u potpunosti ostvariti uvođenjem savremenih metoda u nastavu srednjoškolski sistem.

3.10 Analiza saznanja

Prednosti upotrebe informacionih tehnologija u nastavi stranih jezika za učenike su:

1. Digitalni obrazovni resursi omogućavaju učenicima individualni rad tj. učenici mogu napredovati u skladu sa predznanjima i interesovanjima koja imaju;
2. Digitalni obrazovni resursi motivišu učenike, njihova pažnja je veća;
3. Mogućnost učenja putem iskustva koje se stiče komunikacijom putem video konferencije sa izvornim govornicima (eng. native speakers);
4. Korespondencija putem elektronske pošte (eng. E-mail) pozitivno se odražava na gramatiku, rečnik i organizaciju vremena;
5. Pored unapređenja jezičkih veština učenici unapređuju percepciju i poštovanje drugih kultura.

Prednosti upotrebe informacionih tehnologija u nastavi stranih jezika za nastavnike su:

1. Nastavna postignuća su veća upotrebom savremenih tehnologija
2. Interaktivne tehnologije motivišu i nastavnike i učenike;
3. Individualne potrebe učenika se podržavaju;
4. Veliki izbor resursa omogućava odgovor na različite zahteve i potrebe;
5. Multimedijalni resursi (tekstualni, vizuelni, zvučni) pružaju nastavnicima mogućnost da biraju različite metode poučavanja kao i mogućnost uvođenja novih, interaktivnih i saradničkih tehnologija;
6. Mogućnost evaluacije svakog učenika. U računarskim učionicama možemo izvoditi testiranje uz pomoć interaktivnih testova sa automatskom evaluacijom.

Najznačajnija područja u kojima IKT ima uticaj na nastavu stranih jezika su: razvijanje osnovnih veština, motivacija i mogućnost učenja stranog jezika i van institucije, lakše i brže pamćenje vokabulara stranog jezika.

3.11 Prostorno, vremensko i disciplinarno određenje predmeta istraživanja

Predmet istraživanja obuhvata lingvistiku, pedagogiju i didaktiku, ali pripada i statistici, informatici, i sociologiji, što se može zaključiti da je predmet interdisciplinaran. Prostorno je vezan za opštinu Banja Luka RS/ BIH. Vremensko određenje predmeta istraživanja odnosi se na sadašnje stanje.

3.12 Problem istraživanja

U aktuelnom teorijskom okviru, koji je zasnovan na saznanjima i dostignućima u glotodidaktici u proteklih tridesetak godina (Richards & Rogers, 1986; Nunan, 1988; Brown, 2000), insistira se na komunikativnom pristupu učenju stranog jezika. Glotodidaktika je oblast primenjene lingvistike koja sadrži teorijsku komponentu usmerenu na mehanizme usvajanja jezika sa ciljem da definiše pristupe, metode i izbor tehnika i odgovarajućih tehnologija u usvajanju, učenju i nastavi jezika (Vučo, 2009). Ovaj pristup podrazumeva:

- usmerenost na komponente komunikativne kompetencije (gramatičke, diskursne, funkcionalne, sociolingvističke)
- okrenutost pragmatičkoj, funkcionalnoj upotrebi jezika u realnim životnim situacijama
- shvatanje fluentnosti kao prioritetne u odnosu na tačnost, iako treba razvijati oba elementa kao komplementarna u komunikaciji
- adekvatno receptivno i produktivno korišćenje jezika u različitim kontekstima i izvan učionice
- usmerenost na stilove učenja učenika
- ovladavanje strategijama učenja
- fleksibilnije uloge u učionici pri čemu učenik preuzima odgovornost za učenje, a nastavnik olakšava proces učenja.

Navedeni principi poslužili su kao osnov za nastanak novih pravaca u okviru široko shvaćenog komunikativnog pristupa, kao što su nastava usmerena na učenika, kooperativno učenje, interaktivno učenje, celovito jezičko obrazovanje, učenje jezika usmereno na obrazovne sadržaja, učenje jezika usmereno na zadatak (Brown, 2000). Velikom broju njih zajednička je ideja o potrebi individualizacije i diferencijacije u nastavi, shvatanje učenika kao ličnosti čije su potrebe i stilovi učenja u prvom planu (Brumfit, 1984).

Cilj učenja stranog jezika nije više samo ovladavanje jezikom, već i sticanje kompetencija potrebnih za celoživotno učenje.

U literaturi koja prikazuje istraživanja o učenju stranih jezika zapaža se pomeranje težišta sa strogo lingvističkih fenomena na proučavanje jezika u komunikaciji, u širem interakcijskom i semiotičkom kontekstu, gde su jezik i nastavni zadaci usko povezani sa situacijom u kojoj se koriste (Hyland, 2006). U skladu sa tim, aktuelne tendencije u planiranju i programiranju nastave koje iz toga proizlaze odlikuju se novim, sociokulturno obojenim metodološkim aspektima, širim kontekstom učenja i korišćenjem stranih jezika u savremenom svetu. Svi elementi nastavnog procesa i sadržaja usmereni su na poruku koja treba da postigne određeni cilj, u skladu sa konceptom „kompetencije za akciju“. Za razvoj različitih sposobnosti i praktičnih aktivnosti značajan je vanlingvistički kontekst koji pomaže učeniku da prevaziđe nesigurnost i strah tokom jezičke produkcije. Od učenika se ne očekuje neposredna i nepogrešiva produkcija, već spremnost na učešće i veću povezanost sa svetom izvan učionice.

Posle decenija traganja, aktuelna glotodidaktika sve otvorenije govori o metodi kao prevaziđenom konstruktivnom iz prošlih vremena, o „smrti“ metode, a novo poglavlje u glotodidaktici naziva se „postmetodskim stanjem“. U praksi, međutim, većina nastavnika primenjuje neku vrstu eklektičkog metoda koji sami kreiraju na osnovu intuicije, znanja i iskustva o tome šta funkcioniše u učionici. Kao mogući dalji pravci razvoja glotodidaktike u dvadesetprvom veku, navode se: veća saradnja učenika i nastavnika, sinergija različitih pristupa učenju stranog jezika, čvršće povezivanje glotodidaktike sa teorijom o razvoju nastavnog plana i programa, učenje jezika kroz učenje sadržaja relevantnih za učenike, razvijanje ideje o višestrukoj inteligenciji kao parametru za izbor stila učenja, jačanje funkcionalnih modela s pažnjom usmerenom na različite žanrove i tipove diskursa, usmerenost na strategije učenja, zaokret ka leksičkoj frazeologiji pod uticajem korpusne lingvistike, povratak na učenje jezika u širem smislu, uključujući ne samo materijale koji se specifično koriste u učenju jezika, već i različite književne tekstove (Rogers, 2001).

3.13 Ciljevi istraživanja

3.13.1 Naučni ciljevi istraživanja

Većina istraživanja o uticaju tehnologije na učenje jezika su fokusirana na tinjdžere , uzrasta od 15 do 16 godina. Cilj ovog istraživanje jeste da u praksi potvrdi hipotezu o mogućnosti unapređenja nastave engleskog jezika prilikom usvajanja vokabulara u srednjoj školi upotrebom IKT tehnologija. Jedan od razloga za retku upotrebu IKT u nastavi može biti činjenica da je računarska tehnologija u školama nedovoljno iskorišćena. Upotreba ovakvih sadržaja zahteva od nastavnika da ulože dodatni napor i vreme kako bi ih prilagodili svojim učenicima koje oni sebi ne mogu da priušte. Mnogi nastavnici stranog jezika nisu sigurni na koji način da iskoriste IKT kako bi uneli deo sveta u svoju učionicu. Sve ovo ukazuje na potrebu da se izvrše dalja istraživanja o korišćenju Interneta i metodike učenja stranog jezika.

3.13.2 Praktični ciljevi istraživanja

Rezultati ovog istraživanja mogu biti upotrebljeni za unapređivanje školskog kurikulumu iz predmeta engleski jezik u srednjoj školi tako što će dokazati da digitalni obrazovni resursi motivišu učenike, omogućavaju učenicima individualni rad tj. učenici mogu napredovati u skladu sa predznanjima i interesovanjima koja imaju, a pored unapređenja jezičkih veština učenici unapređuju percepciju i poštovanje drugih kultura. Takođe, ono će ustanoviti kakav stav imaju učenici prema korišćenju IKT u procesu učenja engleskog jezika u odnosu na klasične metode učenja. Transformacija jednog društva u informacijsko društvo pre svega zavisi od toga da li će razvoj informacionog društva, a u okviru toga i e-obrazovanja kao bitnog segmenta, zaista predstavljati strateško opredeljenje i prioritet države u narednom periodu ili će ostati samo kao inicijativa na papiru.

3.14 Izvori podataka

- Informacije dobijene od učesnika u projektu
- Rezultati dobijeni na testovima znanja
- Stručna literatura vezana za predmet istraživanja
- IKT aplikacije za učenje engleskog jezika dostupne na Internetu
- Zvanični dokumenti i zapisi relevantnih institucija o ranijim istraživanjima na istu i sličnu temu

3.15 Naučna i društvena opravdanost istraživanja

Naučno prikupljanje i obrada teorijskog materijala, kao i sistematsko proučavanje materijala, na osnovu čega će se izvesti zaključci zasnovani na primeni naučnih metoda. Pored obrade teorijskog materijala, istraživanje je naučno opravdano jer će empirijski potvrditi i verifikovati stečena saznanja o predmetu istraživanja i time obogatiti saznanja vezana za predmet istraživanja.

Brz razvoj tehnoloških aplikacija dovodi i do razvoja novih obrazovnih teorija. Autor elektronskog materijala treba da izabere odgovarajuću strategiju kojom će motivisati učenika, obezbediti pokrivanje individualnih potreba, promovisati učenje istraživanjem i kontekstualno učenje, ohrabriti interakciju, obezbediti povratne informacije i podršku obrazovnom procesu.

Da bi proces učenja jezika predstavljao motivišuće iskustvo za učenike poželjno je da nastavne teme podstiču interakciju na času i pomažu učenicima da razviju svoje jezičke veštine, primenljive u realnim kontekstima. Rezultat ovakvog učenja jeste uspešna komunikacija na stranom jeziku koja bi dovela i do većeg zadovoljstva sobom i veće uspešnosti u upotrebi stranog jezika.

Upotreba tehnologije za poboljšanje učenja jezika, kako navodi Jewell dopušta samostalnost i kontrolu učenika, pružajući metodologiju koja usmerena prema učenicima i stavlja učenika u središte procesa učenja i aktivnije uključena u proces učenja nego što je to slučaj u tradicionalnim metodama nastave (Jewell, 2006).

Informacione tehnologije postaju nešto što je svakidašnje u jezičkim učionicama, kao što je predvideo (Bax 2003), a nastavnici prestaju da ih vide kao tehnologiju već kao alate koji odgovaraju svojoj svrsi (Pegrum, 2009).

Mnogi učitelji sami usmeravaju vlastito učenje kada je reč o korištenju informacione tehnologije. Podsticanjem upotrebe obrazovne tehnologije prilikom učenja stranog jezika, obrazovanje dobija šire implikacije. Kao što (Dooly 2008), spominje, "mi smo zaista zainteresovani za pripremu naših učenika da budu odgovorni građani u tehnološki naprednom društvu, zbog toga način učenja naših učenika mora podražava ovo sve."

ZAKLJUČAK

Šta zapravo znači za bilo kog pojedinca naučiti novu reč ili čitav lingvistički sistem jednog jezika? Posle ovog istraživanja dolazimo do zaključka da je to želja za otvaranjem nekog novog i neotkrivenog sveta vođena radoznalošću, na čijem putu, profesori jezika imaju samo jednu ulogu a to je usmeravanje ka cilju koje treba da bude vođeno dobrom organizacijom.

Način na koji ćemo proširiti vokabular stranog jezika koji učimo, prevashodno zavisi od nas samih i načina na koji to činimo. Savaka individua je različita pa samim tim i način na koji uči će biti drugačiji. Učenici uglavnom ne analiziraju lingvistiku, nisu im bitna gramatička pravila, njima je bitno ono što zaista i jeste funkcija jednog jezika, a to je da komuniciraju sa drugim ljudima.

Jedan od ključnih faktora za učenje bilo kog sadržaja, pa tako i stranog jezika, jeste motivacija. Za koju god metodu rada u nastavi da se odlučimo, smatram da će biti uspešna samo u slučaju da su učenici motivisani za rad i učenje. To možemo u velikoj meri postići pružajući im zanimljive metode kojima se pristupa njima srodnom i zanimljivom gradivu.

Naučiti učenike da uče je još jedan od izazova kojim treba da se bave učitelji i pedagozi u osnovnim školama, nažalost to se u većini slučajeva ne dešava u našim školama. Ali ni to čak ne treba da bude nepremostiva prepreka profesorima u srednjim školama, zbog koje neće bar pokušati da pomognu svojim učenicima da postanu samostalni u učenju i usvajanju gradiva. To možemo postići tako što ćemo učenike izložiti raznim metodama, a oni će sami prepoznati onu koja im najviše odgovara, vođeni senzibilitetom, navikama i sposobnostima, i na taj način će uspeti da se mentalno razvijaju na produktivniji način usvajajući znanje koje će umeti da upotrebe u svakodnevnom životu. Naučno je dokazano da ukoliko osoba uloži više kognitivnog napora kada razmišlja o nekoj reči, veća je verovatnoća da će tu reč i zapamtiti, što jasno dovodi do zaključka da će se prilikom upotrebe nekih savremenih metoda doći do kvalitetnijeg usvajanja gradiva (u ovom slučaju vokabulara engleskog jezika) nego kada koristimo samo tablu i kredu.

Konvencionlana nastava, koncipirana je po modelu jedan nastavnik i otprilike između 25 i 30 učenika, ovaj model se pokazao kao ekonomski najisplativiji, ali ne i najefikasniji za učenike.

Nastava koja uključuje informacione tehnologije u nastavni plan i program, daje mogućnost da svaki učenik radi samostalno ali i u grupi, na jedan kreativan i drugačiji način, što dovodi do maksimalne aktivnosti i redovnog učenja. Sve ove činjenice dovešće učenika do toga da postane radoznao i počne samostalno da istražuje, a to je siguran put do znanja. Po prvi put u istoriji su nastavnici i profesori dobili priliku da učenje podignu na jedan viši nivo koji se bavi analizom a ne reprodukcijom gradiva, što znači da je nastava usmerena na otkrivanje i rešavanje problema.

Ono što predstavlja osnovni cilj primene informacionih tehnologija u obrazovnom sistemu jeste stvaranje novih metoda radi unapređivanja procesa usvajanja gradiva. Istraživanjem se došlo do saznanja da se u samom procesu obrazovanja čulom sluha usvoji 20% gradiva, čulom vida 30-50% , te da 80% ljudi pripada vizuelnom tipu. To dodvodi do zaključka da je upotreba vizuelnih sredstava u obrazovnom sistemu i više nego potrebna i poželjna.

Elektronska komunikacija je dala posebno obeležje celoj epohi u kojoj živimo, gotovo svim segmentima života. Zakon tržišta jednako i kod nas i u inostranstvu diktira ono što je neminovno a to su promene u obrazovanju. Informaciono pismeni i kreativni ljudi će biti oni koji vode ka uspehu. U svetu se daleko otišlo u ovoj oblasti, mi još uvek samo pojedinačno pokušavamo da nešto promenimo, globalna promena u obrazovnom sistemu će verovatno morati da sečeka neka bolja finasijska vremena za koja se nadam da brzo dolaze.

Upotreba informacionih tehnologija u nastavi jezika kako u osnovnoj tako i u srednjoj školi je nešto što će osvežiti nastavu, a ujedno i navesti naše učenike da uče uz igru i timski rad i možda preuzmu odgovornost za svoje znanje. Cilj takve nastave jeste pokazati učenicima da učenje jezika može biti jednostavno, da mogu učiti u svako doba i kad nisu na nastavi i da se u učenju mogu služiti programima i alatima koje već dugo koriste za zabavu. Pre svega je to želja za osveženjem nastavnog procesa tehnologijom koja je bliska učenicima. Učenicima se pruža mogućnost da samostalno uče i da samostalno istražuju engleski jezik. Veoma je važno to što upotreba računara podstiče individualizaciju nastave, čime se povećava kvalitet učenja.

Učenici su uglavnom oduševljeni i prihvataju učenje iz elektronskog nastavnog materijala. Svaki učenik obrađuje zadane teme tempom koji mu odgovara, ponavlja i istražuje na svoj vlastiti način. U ovom procesu se obezbeđuje stalna uzajamna veza između učenika i

nastavnika. U klasičnoj nastavi ova povratna informacija uglavnom postoji, ali ona nije stalna, blagovremena, a nije ni potpuna. Uglavnom se proveravaju samo rezultati misaone aktivnosti, a manje sam tok misaonog procesa, način i rešenja zadatka.

Nove tehnologije stvaraju nove modele učenja i poučavanja, menjaju nastavni proces što dovodi do promene odnosa i uloge nastavnika i učenika.

Nastavnici bi trebalo da razviju program koji odražava učenikova interesovanja, uzimajući u obzir pre svega funkcionalnost znanja i kompetencija koje učenici stiču.

Svaka tehnologija može se primeniti koristeći široki spektar pedagoških metoda, od asimilativnog, prezentacijskog poučavanja do naučnih i mentorskih programa u kojima se učenje zasniva na vođstvu mentora i učenje kroz iskustvo.

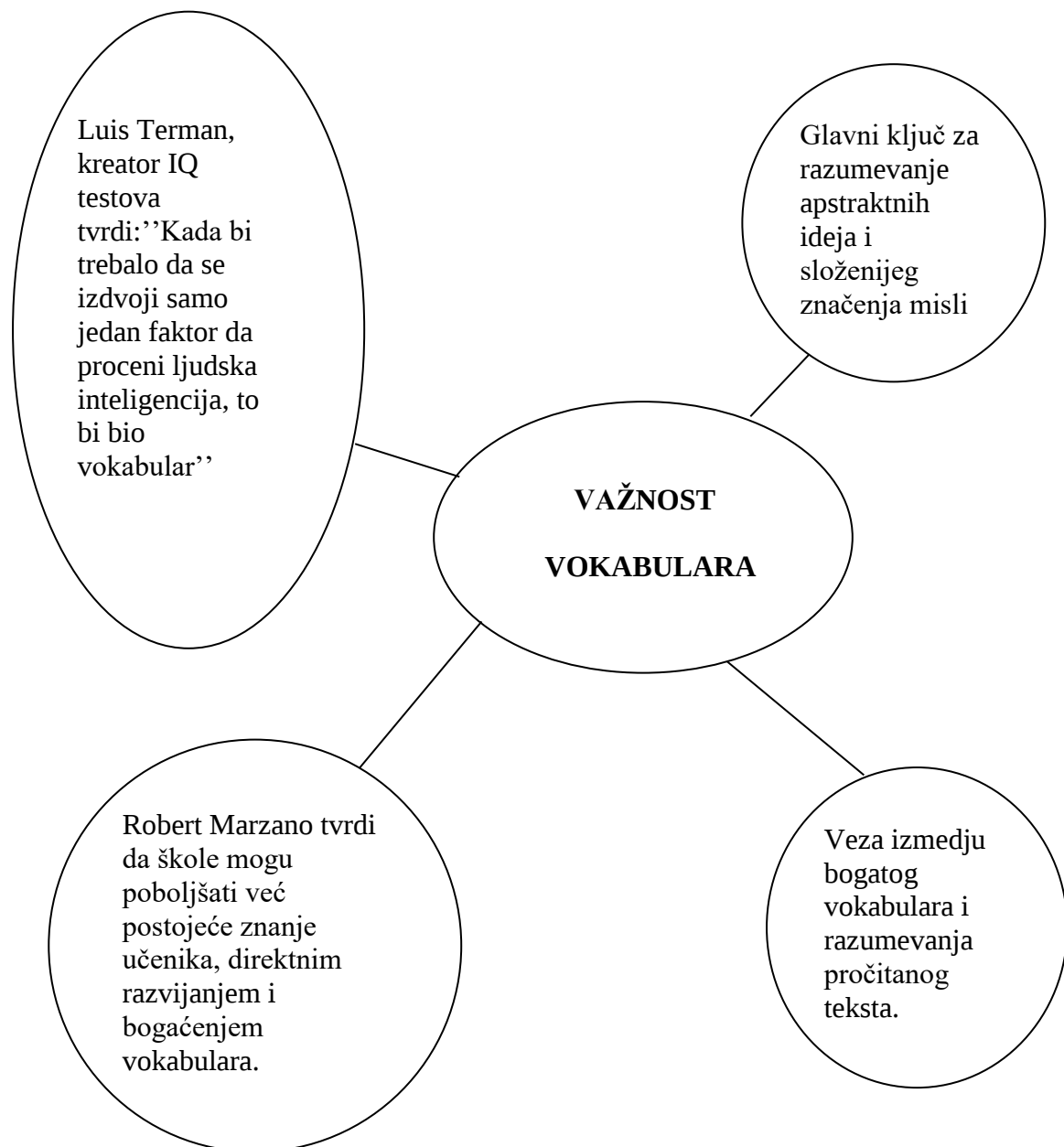
Learn To Do By Doing

*“Tell me and I forget.
Teach me and I
remember. Involve me
and I learn.”*

Benjamin Franklin (1706 - 1790)

www.sideplayer.com

LITERATURA

1. Bax, S. (2003) CALL – past, present and future. *System* 31/1: 13–28.
2. Black, R. (2009). English-language learners, fan communities, and 21st century skills. *Journal of Adolescent & Adult Literacy*, 52(8), 688-697. doi: 10.1598/JA AL.52.8.4
3. Brent M. (2001), *Interactivity research Studies*, Educational Technology& Society
4. Brown, H.D. (2000), *Teaching by principles: an interactive approach to language pedagogy*. NewYork: Pearson Education.
5. Brumfit, C.J. (1984), *Communicative methodology in language teaching*. Cambridge: CambridgeUniversity Press
6. Galisson, R. (1988), "Culture et lexiculture partaes: les mots comme lieux d'observation des faits culturels", *Etude de linguistique appliquée*, Paris
7. Cohen, L., Manion, L. and Morrison, K. (2000) *Research Methods in Education*. London: Routledge.
8. Debyser, F. "Pedagogies venues d'ailleurs – Transferts de didactique et cultures'", *Le Français dans le monde*, Paris, 1982. str. 25–27.
9. Dooly, M. (2008) *Telecollaborative language learning. A guidebook to moderating intercultural collaboration online*. Bern: Peter Lang.
10. Dudeney, G., Hockly, N. and Pegrum, M. (2013) *Digital Literacies: Research and Resources in Language Teaching*. Harlow: Pearson Education Limited.
11. Hyland, K. (2006), *English for academic purposes: an advanced resource book*. New York:Routledge.
12. Jewell, M. (2006) 'Real-world contexts, skills and service learning for secondary school language learners', in Hanson-Smith, E and Rilling, S (eds) *Learning languages through technology*. Alexandria, VA: TESOL
13. Mays, L. (2008). The cultural divide of discourse: Understanding how English-language learners' primary discourse influences acquisition of literacy. *The Reading Teacher*, 61(5), 425-428. doi: 10.1598/RT.61.5.6
14. Nadrljanski, Đ. (1997), *Multimedije i virtuelna realnost u obrazovanju*, Tehnički fakultet "Mihajlo Pupin", Zrenjanin
15. Pegrum, M. (2009) *From blogs to bombs*. Crawley: UWA Publishing.
16. Porcher, L. "Programme, progressions, projects dans l'enseignement/apprentissage d'une culture etrange", *Etudes de linguistique appliquée*, Paris, 1988. str. 91–100.

17. Puchta Herbert, Jeff Stranks, (2005), English in Mind 2, Workbook 2 Cambridge University Press
18. Ratković M. (1991): Tehnološke promene i nove obrazovne tehnologije, u knjizi Obrazovna i informaciona tehnologija, Pedagoška akademija za obrazovanje učitelja, Beograd
19. Schmitt, N. and McCarthy M. (1998), Vocabulary: Acquisition and pedagogy, Cambridge: Cambridge University Press
20. Šafranji, J. (2006), "Upoznavanje kulturnih razlika u engleskom poslovnom jeziku", Pedagoška stvarnost, 1-2, Beograd
21. Vučo, J. (2009), Kako se učio jezik: pogled u istoriju glotodidaktike od prapočetaka do Drugog svetskog rata. Filološki fakultet, Beograd

Izvori sa interneta:

1. <http://www.bbc.co.uk/worldservice/learningenglish/general/> pristupljeno, septembar 2017.
2. <http://www.bib.irb.hr> pristupljeno, septembar 2017.
3. <http://www.oup.com/elt/global/products/headway/> pristupljeno, septembar 2017.
4. <http://storynory.com/archives/> pristupljeno, septembar 2017.
5. <http://www.usingenglish.com/> pristupljeno, septembar 2017.
6. <http://www.youtube.com/watch?v=ohJCdihPWqc> pristupljeno, septembar 2017.
7. <http://www.sideplayer.com> pristupljeno, jun 2018.

Prilog br.1

Second grade -vocabulary test (Puchta, Stranks, 2005)

1. Write synonyms for the following adjectives.

bad _____
fast _____
cheap _____
beautiful _____
tidy _____

10/____

2. Complete the sentences. Use the correct form of the verb get and one of the verbs in the box.

home a surprise good ideas the answer old wet

It rained very hard last Saturday when I was in town, and I _____very_____.
Our dog can't walk very well because he's _____very _____now.
I _____ yesterday. My uncle sent me some money!
The party was great, and I didn't _____until midnight.
My brother says he _____ when he daydreams.
I love Maths, and I'm always happy when I _____ right.

12/____

3. Write missing British or North American English words.

British English

flat
2. _____
3. _____
rubbish
5. _____

North American English

1. _____
elavator
truck
4. _____
sidewalk

10/____

4. Connect the words on the left and the right with the words in the middle.

1.traffic lights
2.camera
3.typewriter
4.potatoes
5.wig

eating
driving
hair
writing
pictures

Biros
TV
crisps
cat's eyes
hair dye

10/____

5. Complete the sentences using words from exercise

1.A French chemist invented _____.
2.John Logie Baird was a Scotsman. He invented_____.
3.A Hungarian reporter invented _____.
4.One dark night, an Englishman had the idea for _____.
5.George Crum, an American cook, invented _____.

5/____

6. Write the antonyms of the following words :

1. old _____
2. quiet _____
3. fast _____
4. fat _____
5. boring _____
6. cold _____
7. beautiful _____
8. brilliant _____
9. tidy _____
10. difficult _____

10/ _____

7. Match the sentence halves.

1. If we want our planet to survive, we need to stop	a) recycle them
2. Electricity is very expensive, so don't	b) pick it up!
3. Is that you empty crisp packet on the ground? Please	c) polluting it.
4. Don't throw away your old bottles! Please _____	d) drop it everywhere!
5. Have you heard about the trees in our street? _____	e) cleaned it up.
They are going to _____	
6. People in my school don't care about litter. They just	f) waste it.
7. Our river was very dirty before they	g) cut them down!

14/ _____

8. Complete the sentences. Use the correct form of have and make.

1. Last night party was great! We really _____ fun.
2. It is my birthday next Saturday, so don't _____ any plans.
3. I haven't done very well – I _____ four mistakes!
4. The film was very funny. We really _____ a good laugh.
5. I fell off my bike and my friends _____ fun of me.

5/ _____

9. Complete the text. Use the correct form of have, make or take.

Dear Annie,

I 1. _____ a problem. Next Friday, I have to 2. _____ my driving test. I'm really nervous because last week I 3. _____ an accident during my driving lesson. Until then, I 4. _____ a lot of progress, but now I think I should 5. _____ a break and cancel the test. What should I do? I have to 6. _____ a decision today!

Thanks, Emma

12/ _____

10. Complete the sentences with the following words:

come of age getting on adulthood look her age
act your age youth

1. In lots of cultures, when teenagers _____, they go through special ceremony.

2. Come on, Sue, _____! You're not child anymore.
3. My parents are still very fit, but they are _____ a bit now.
4. My dad always says that school rules were much stricter in his
_____ then they are now.
5. _____ is a time when there are lots of responsibilities
waiting for you.
6. Your mum looks like your sister! She doesn't _____ at all.
12/ _____

Total 100/ _____

Points:

- 100-91 excellent
90-81 very good
80-71 good
60-70 sufficient
0-59 insufficient

Prilog br.2**ANKETNI LIST**

(za učenike)

Uputstvo: Ova anketa se odnosi na aktivnosti koje zahtevaju upotrebu i učenje engleskog jezika.

1. U kojim aktivnostima voliš da učestvuješ? (Zaokruži redni broj ispred aktivnosti.)

- (1) diskusije
- (2) izrada prezentacija
- (3) upotreba informacionih tehnologija u nastavi
- (4) pisanje literarnih radova
- (5) učenje napamet
- (6) diktat
- (7) prevođenje

2. Zaokruži razloge zbog kojih učestvuješ u aktivnostima koje si zaokružio u prethodnom pitanju:

- a. sviđa mi se rad u grupi
- b. imam veću slobodu izražavanja
- c. više učestvujem u radu
- d. više komuniciram sa drugima
- e. lakše mi je da reprodukujem gradivo nego da iznosim svoje mišljenje

3. Koji su, prema tvojoj proceni, ključni činioci koji utiču na uspešno učenje engleskog jezika prilikom usvajanja vokabulara zaokruži tri):

- a. dovoljno učiti
- b. komunikacija (pismena i usmena)
- c. savremen i kreativan pristup
- d. prirodne sposobnosti (inteligencija)
- e. razumevanje nastavnog sadržaja
- f. težina i vrsta gradiva
- g. dobra volja i jaka motivacija